

**CIJFERS UIT DE REGISTRATIE VAN BEROEPEN IN DE
EERSTELIJNSGEZONDSHEIDSZORG 1991**

**STATISTISCHE GEGEVENS PER 1 JANUARI 1991 OVER HUISARTSEN
EN VERLOSKUNDIGEN**

(waarin opgenomen cijfers over 1990)

J.B. Pool
L. Hingstman
Juni 1992

Nederlands instituut voor onderzoek van de eerstelijnsgezondheidszorg
Postbus 1568 - 3500 BN Utrecht - Telefoon: 030 - 319946

De publikatiereeks 'Cijfers uit de registratie van beroepen in de eerstelijnsgezondheidszorg' verzorgt jaarlijks een overzicht van de meest recente gegevens uit het NIVEL-registratiesysteem van beroepsbeoefenaren in de eerstelijnsgezondheidszorg. Daarnaast worden rapporten gepubliceerd in de serie 'Studies uit de registratie van beroepen in de eerstelijnsgezondheidszorg', waarin verslag wordt gedaan van onderzoek naar opbouw, spreiding en dichtheid van verschillende beroepsbeoefenaren binnen de eerstelijnsgezondheidszorg.

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Statistische

Statistische gegevens per ... over huisartsen en verloskundigen / Nederlands instituut voor onderzoek van de eerstelijnsgezondheidszorg. - 1 jan. 1986 - ... - Utrecht: NIVEL. - (Cijfers uit de registratie van beroepen in de eerstelijnsgezondheidszorg)

Versijnt jaarlijks.

Gegevens per 1 januari 1991 / J.B. Pool, L. Hingstman - Tab., fig.

ISBN 90-6905-180-X

SISO 601.51 UDC 31:614.2(492)

Trefw.: eerstelijnsgezondheidszorg ; Nederland ; statistieken

Dataverzameling : T. Scheepmaker, E. Fontein

Research-assistente : M. Boschman

Vormgeving en lay out : M. Cornelius

INHOUD

pag.

1.	INLEIDING	1
2.	LIJST VAN TABELLEN	3
3.	LIJST VAN FIGUREN	9
4.	HUISARTSEN	11
4.1.	Aantallen	13
4.2.	Vestiging en vertrek	13
4.3.	Samenstelling van de beroepsgroep huisartsen	14
4.4.	Praktijken	15
4.5.	Spreiding en dichtheid	15
5.	NOG-NIET GEVESTIGDE HUISARTSEN	39
6.	VERLOSKUNDIGEN	45
6.1.	Aantallen	47
6.2.	Vestiging en vertrek	47
6.3.	Samenstelling van de beroepsgroep	48
6.4.	Aantal praktijken	49
6.5.	Spreiding en dichtheid	49
7.	PAS AFGESTUDEERDE VERLOSKUNDIGEN	69
8.	CONTOURENKAART WGR-SUBREGIO's	81
9.	LITERATUUR	85
BIJLAGE 1: HUISARTSEN PER 1 JANUARI 1990		
BIJLAGE 2: NOG NIET GEVESTIGDE HUISARTSEN PER 1 JANUARI 1990		
BIJLAGE 3: VERLOSKUNDIGEN PER 1 JANUARI 1990		
BIJLAGE 4: PAS AFGESTUDEERDE VERLOSKUNDIGEN PER 1 JANUARI 1990		

1. INLEIDING

Ieder jaar publiceert het NIVEL statistische overzichten van een groot aantal gegevens uit de registratie van beroepen in de eerstelijnsgezondheidszorg. In deze registratie zijn gegevens opgenomen over de volgende beroepsgroepen: huisartsen, nog niet gevestigde huisartsen, verloskundigen, pas afgestudeerde verloskundigen, fysiotherapeuten, pas afgestudeerde fysiotherapeuten.

In het onderhavige rapport zullen gegevens gepresenteerd worden over huisartsen, nog niet gevestigde huisartsen, verloskundigen en pas afgestudeerde verloskundigen.

Door veranderingen in de gegevensverwerking waren wij tot nu toe nog niet in staat om de resultaten voor peildatum 1 januari 1990 te publiceren. Om de reeks jaarlijkse publikaties van statistische gegevens niet te onderbreken zijn in de bijlagen van dit rapport de gegevens voor peildatum 1 januari 1990 opgenomen.

Huisartsenregistratie

Van welke gegevensbronnen wordt bij de opstelling van deze publicatie gebruik gemaakt? De cijfers over huisartsen zijn afkomstig uit het registratiesysteem van gevestigde huisartsen dat sinds 1974 op het NIVEL wordt bijgehouden. Van alle in Nederland praktizerende huisartsen worden in deze registratie een groot aantal gegevens bijgehouden. De belangrijkste gegevens zijn: persoonsgegevens, praktijkadres, vestigingswijze, praktijkvorm, functie en al of niet apotheehoudend.

Nog niet gevestigde huisartsenregistratie

Naast de gevestigde huisartsen wordt sinds 1979 op het NIVEL ook een registratiesysteem van nog niet gevestigde huisartsen bijgehouden. Onder nog niet gevestigde huisartsen verstaan we artsen die de beroepsopleiding aan een van de universitaire instituten voor huisartsgeneeskunde volgen of gevolgd hebben en nog niet als huisarts gevestigd zijn. De gegevens voor deze registratie worden deels verkregen via de Huisarts en Verpleeghuisarts Registratie Commissie (HVRC) en deels via een jaarlijkse enquête onder alle nog niet gevestigde huisartsen die de huisartsenopleiding hebben voltooid. Naast een aantal persoonsgegevens wordt een groot aantal gegevens verzameld met betrekking tot het verwerven van een praktijk.

Verloskundigenregistratie

De cijfers over verloskundigen zijn afkomstig uit het registratiesysteem van verloskundigen dat het NIVEL per 1 januari 1984 heeft opgezet. De gegevens in dit registratiesysteem gaan terug tot 1970, zodat we in staat zijn vanaf 1970 cijfers over deze beroepsgroep te publiceren. Naast een aantal persoonsgegevens, zijn in het registratiesysteem ook gegevens opgenomen over de functie, vestigingswijze, praktijkvormen en praktijkadres.

Pas afgestudeerde verloskundigenregistratie

Sinds 1 januari 1986 beschikt het NIVEL ook over een registratiesysteem van pas afgestudeerde verloskundigen. Onder deze groep verloskundigen verstaan we diegenen die de opleiding tot verloskundige hebben voltooid maar nog niet werkzaam zijn in een zelfstandige praktijk. De gegevens worden verkregen via een enquête onder alle verloskundigen die de opleiding hebben voltooid. De gegevens die in dit rapport gepresenteerd worden, hebben in de eerste plaats betrekking op alle afgestudeerden uit 1990 en in de tweede plaats op alle afgestudeerden uit de periode 1984 tot en met 1990 die bij de vorige peiling (1 januari 1990) te kennen hebben gegeven op zoek te zijn naar een (andere) functie als verloskundige. Naast een aantal persoonsgegevens wordt informatie verzameld over de zoekactiviteiten naar een zelfstandige praktijk.

Peildatum

Hoewel in deze publikatie, zoals voorheen, gesproken wordt over de peildatum 1 januari 1991, is in feite geteld per 31 december 1990. Deze datum wordt namelijk ook aangehouden in het registratiesysteem van gezondheidscentra dat eveneens op het NIVEL wordt bijgehouden.

Correcties

Gezien de opzet van bovengenoemde registratiesystemen, kunnen in het licht van achteraf nog uitgevoerde correcties en toevoegingen, reeds gepubliceerde cijfers bijgesteld worden. De gegevensbestanden worden dus niet bevroren, hetgeen betekent dat er kleine verschillen kunnen optreden met eerder gepubliceerde statistische overzichten in deze reeks.

2. LIJST VAN TABELLEN

pag.

A. HUISARTSEN

Tabel 1 :	Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen en assistent-huisartsen, naar geslacht vanaf 1970	19
Tabel 2 :	Aantal nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen en het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen dat een praktijk heeft neergelegd, naar geslacht vanaf 1970	21
Tabel 3 :	Leeftijdsverdeling van nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen en van huisartsen die de praktijk hebben neergelegd in 1990	22
Tabel 4 :	Vestigingswijze van nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1970	22
Tabel 5 :	Praktijkvorm van nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1970	23
Tabel 6 :	Reden van praktijkbeëindiging van zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1970	24
Tabel 7 :	De nieuwe functie van de sinds 1970 vertrokken huisartsen	24
Tabel 8 :	Leeftijdsverdeling van zelfstandig gevestigde huisartsen naar geslacht per 1 januari 1991	25
Tabel 9 :	Leeftijdsverdeling van assistent-huisartsen naar geslacht per 1 januari 1991	26
Tabel 10:	Absoluut en relatief aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm vanaf 1970 per 1 januari	26
Tabel 11:	Huisartsen werkzaam in een gezondheidscentrum naar aantal collega's per januari 1991	27
Tabel 12:	Leeftijdsverdeling van zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm per 1 januari 1991	27
Tabel 13:	Absoluut en relatief aantal assistent-huisartsen naar praktijkvorm vanaf 1970 per 1 januari	28
Tabel 14:	Zelfstandig gevestigde huisartsen naar vestigingsduur in de huidige praktijk per 1 januari 1991	28
Tabel 15:	Aantal apotheekhoudende zelfstandig gevestigde huisartsen (vergunninghouders) vanaf 1970 per 1 januari	29
Tabel 16:	Leeftijdsverdeling van apotheekhoudende en niet-apotheekhoudende huisartsen per 1 januari 1991	29
Tabel 17:	(Niet-)apotheekhoudende huisartsen naar vestigingsduur in huidige praktijk per 1 januari 1991	30
Tabel 18:	Aantal apotheekhoudende huisartsen naar urbanisatiegraad, per 1 januari 1991	30

	pag.
Tabel 19: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen en assistent-huisartsen naar provincie en geslacht per 1 januari 1991	30
Tabel 20: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar urbanisatiegraad en geslacht per 1 januari 1991	31
Tabel 21: Aantal assistent-huisartsen naar urbanisatiegraad en geslacht per 1 januari 1991	31
Tabel 22: Leeftijdverdeling van zelfstandig gevestigde huisartsen naar urbanisatiegraad per 1 januari 1991	31
Tabel 23: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm en provincie per 1 januari 1991	32
Tabel 24: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm en urbanisatiegraad per 1 januari 1991	32
Tabel 25: Aantal inwoners per huisarts (zelfstandig gevestigde huisartsen en zelfstandig gevestigde huisartsen + langdurig assistenten) per provincie per 1 januari 1991	33
Tabel 26: Aantal inwoners per huisarts (zelfstandig gevestigde huisartsen en zelfstandig gevestigde huisartsen + langdurig assistenten) naar urbanisatiegraad per 1 januari 1991	33
Tabel 27: Aantal huisartspraktijken naar praktijkvorm en provincie per 1 januari 1991	34
Tabel 28: Aantal huisartspraktijken naar praktijkvorm en urbanisatiegraad per 1 januari 1991	34

B. NOG NIET GEVESTIGDE HUISARTSEN

Tabel 29: Aantal studenten dat op 1 januari 1991 de huisartsenopleiding volgt, naar Universitair Huisartsen Instituut en geslacht	42
Tabel 30: Gemiddelde wachttijd in maanden, naar jaar waarin de huisartsenopleiding gestart is en naar Universitair Huisartsen Instituut	42
Tabel 31: Verdeling van de afgestudeerden van de huisartsenopleidingen naar jaar van voltooiing van de opleiding en universiteit, vanaf 1974	43
Tabel 32: Aantal praktijkzoekende adspirant-huisartsen per 1 januari 1991 naar jaar van afstuderen, in verhouding tot het jaarlijks aantal afgestudeerden, naar geslacht (exclusief in het buitenland afgestudeerden)	43
Tabel 33: Overzicht van de activiteiten van alle vanaf 1974 afgestudeerden van de huisartsenopleiding op 1 januari 1991	44

C. VERLOSKUNDIGEN

Tabel 35:	Aantal praktizerende verloskundigen naar functie vanaf 1972, per 1 januari	53
Tabel 36:	Aantal nieuw gevestigde verloskundigen (eigen praktijk) en het aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen dat de praktijk heeft neergelegd	53
Tabel 37:	Leeftijdsverdeling van verloskundigen die in 1990 met een zelfstandige praktijk zijn begonnen of die in 1990 hun praktijk hebben neergelegd	54
Tabel 38:	Vestigingswijze van zich zelfstandig vestigende verloskundigen vanaf 1972	55
Tabel 39:	Praktijkvorm van zich zelfstandig vestigende verloskundigen vanaf 1972	55
Tabel 40:	Reden van praktijkbeëindiging van zelfstandig gevestigde verloskundigen vanaf 1972	56
Tabel 41:	Leeftijdsverdeling van alle praktizerende verloskundigen per 1 januari 1991 naar geslacht	56
Tabel 42:	Leeftijdsverdeling van praktizerende verloskundigen naar functie per 1 januari 1991	57
Tabel 43:	Aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen (in eigen praktijk) naar praktijkvorm vanaf 1972, per 1 januari	58
Tabel 44:	Leeftijdsverdeling van zelfstandig gevestigde verloskundigen naar praktijkvorm per 1 januari 1991	58
Tabel 45:	Vestigingsduur van zelfstandig gevestigde verloskundigen naar praktijkvorm per 1 januari 1991	59
Tabel 46:	Aantal praktizerende verloskundigen naar functie en plaats van opleiding per 1 januari 1991	60
Tabel 47:	Aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen naar praktijkvorm en plaats van opleiding per 1 januari 1991	60
Tabel 48:	Aantal verloskundigenpraktijken naar praktijkvorm vanaf 1980, per 1 januari	60
Tabel 49:	Aantal vaste waarneemsters naar praktijkvorm per 1 januari 1991	61
Tabel 50:	Aantal praktizerende verloskundigen al of niet lid van de NOV naar functie per 1 januari 1991	61
Tabel 51:	Aantal halve dagen dat klinisch werkzame verloskundigen werkzaam zijn per 1 januari 1991	61
Tabel 52:	Aantal praktizerende verloskundigen naar provincie en functie per 1 januari 1991	62

	pag.
Tabel 53: Aantal praktizerende verloskundigen naar urbanisatiegraad en functie per 1 januari 1991	62
Tabel 54: Aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen naar provincie per praktijkvorm per 1 januari 1991	64
Tabel 55: Aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen (in eigen eigen praktijk) naar urbanisatiegraad en praktijkvorm per 1 januari 1991	64
Tabel 56: Aantal praktizerende verloskundigen naar provincie van vestiging en plaats van opleiding per 1 januari 1991	65
Tabel 57: Verhouding tussen het aantal inwoners en het aantal werkzame verloskundigen (in eigen praktijk en klinisch werkzaam) per provincie per 1 januari 1991	65
Tabel 58: Verhouding tussen het aantal inwoners en het aantal werkzame verloskundigen (in eigen praktijk en klinisch werkzaam) naar urbanisatiegraad per 1 januari 1991	66
Tabel 59: Verhouding tussen het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15-39 jaar) en het aantal verloskundigen in een eigen praktijk, per provincie per 1 januari 1991	66
Tabel 60: Verhouding tussen het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15-39 jaar) en het aantal verloskundigen in een eigen praktijk, naar urbanisatiegraad, per 1 januari 1991	67

D. PAS AFGESTUDEERDE VERLOSKUNDIGEN

Tabel 61: Vanaf 1984 afgestudeerde verloskundigen naar jaar van voltooiing van de opleiding (of gelijkstelling) en plaats van de opleiding	74
Tabel 62: Werkzaamheden van verloskundigen, afgestudeerjaar vanaf 1984, per 1 januari 1991	74
Tabel 63: Werkzaamheden van verloskundigen, per afstudeerjaar vanaf 1984, naar plaats van opleiding en jaar van afstuderen, per 1 januari 1991	75
Tabel 64: Verloskundigen al dan niet op zoek naar een (andere) functie als verloskundige, naar jaar van studeren, per 1 januari 1991	76
Tabel 65: Aantal verloskundigen op zoek naar een (andere) functie als verloskundige, naar jaar van afstuderen en werkzaamheden per 1 januari 1991	76

	pag.
Tabel 66: Gewenste functie van verloskundigen, afgestudeerd vanaf 1984, die op 1 januari 1991 op zoek zijn naar een (andere) functie als verloskundige, naar werkzaamheden per 1 januari 1991	77
Tabel 67: Voorkeuren ten aanzien van de praktijkvorm van de vanaf 1984 afgestudeerden, die per 1 januari 1991 op zoek zijn naar een eigen praktijk	77
Tabel 68: Wijze van zoeken van verloskundigen, afgestudeerd vanaf 1984, per 1 januari 1991 op zoek naar een (andere) functie als verloskundige (N=40)	78
Tabel 69: Werkzaamheden van verloskundigen, afgestudeerd of gelijkgesteld sinds 1984, naar het aantal jaren van bezit van diploma of gelijkstelling, in procenten	79

3. LIJST VAN FIGUREN

pag.

A. HUISARTSEN

Figuur 1:	Verloop van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1970 (1970=100)	20
Figuur 2:	Verloop van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen en assistent-huisartsen naar geslacht vanaf 1980 naar geslacht (1980=100)	20
Figuur 3:	Vestigings-, vertrek- en groeicijfers van zelfstandig gevestigde huisartsen, vanaf 1980	21
Figuur 4:	Leeftijdsopbouw van zelfstandig gevestigde huisartsen per 1 januari 1970 en per 1 januari 1991	25
Figuur 5:	Huisartsendichtheid per WGR-subregio (Wet Gemeenschappelijke Regelingen) per 1 januari 1991	35

B. VERLOSKUNDIGEN

Figuur 6:	Vestigings- en vertrekcijfers en vestigings- c.q. vertrek-saldo van zelfstandig gevestigde verloskundigen vanaf 1970, per 1 januari 1991	54
Figuur 7:	Leeftijdsopbouw zelfstandig en klinisch werkzame verloskundigen per 1 januari 1991	57
Figuur 8:	Leeftijdsopbouw van zelfstandig gevestigde verloskundigen naar praktijkvorm per 1 januari 1991	59
Figuur 9:	Relatief aantal verloskundigen met eigen praktijk naar praktijkvorm en urbanisatiegraad per 1 januari 1991	63
Figuur 10:	Verloskundigendichtheid (aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15-39) per verloskundige in eigen praktijk) per WGR-subregio per 1 januari 1991	68

C. CONTOURENKAART

Figuur 11:	Contourenkaart van de WGR-subregio's in Nederland	83
------------	---	----

4. HUISARTSEN

4. HUISARTSEN

4.1. Aantallen

Op 1 januari 1991 zijn er in Nederland 6471 zelfstandig gevestigde huisartsen werkzaam (tabel 1). Ten opzichte van 1 januari 1990 is dat een absolute toename van 82 (1,3%). Als we voor de afgelopen jaren de groei van het aantal huisartsen onder de loep nemen, dan kunnen we constateren dat na het van kracht worden van het wettelijk vestigingsbeleid er sprake was van een sterke daling van de groei in de periode 1987 - 1988. Daarna zien we ieder jaar de groei van het aantal huisartsen weer wat toenemen.

Circa 13,2% van alle zelfstandig gevestigde huisartsen is vrouw. Vergeleken met 10 jaar geleden (4,7%) is het percentage vrouwelijke huisartsen sterk toegenomen (tabel 1, figuur 2).

In de afgelopen drie jaar zien we dat het absoluut aantal mannelijke huisartsen vrijwel constant is gebleven, terwijl het absoluut aantal vrouwelijke huisartsen in diezelfde periode met 150 is gestegen.

Naast de zelfstandig gevestigde huisartsen zijn er 385 huisartsen werkzaam als assistent-huisarts. Vergeleken met 1990 (410) is er sprake van een geringe afname. Het grootste deel (60%) van de groep assistent-huisartsen bestaat uit vrouwen. Opvallend is dat dit percentage de afgelopen 5 jaar tamelijk stabiel is gebleven.

4.2. Vestiging en vertrek

De groei van het aantal huisartsen is het resultaat van vestiging en vertrek. Uit de vestigingscijfers in tabel 2 komt naar voren dat in de periode 1986 - 1989 het aantal nieuwe vestigingen jaarlijks rond de 200 schommelde.

Echter in 1990 zien we een explosieve stijging tot 333. Van deze nieuwe vestigers was de meerderheid (71%) van het mannelijk geslacht. Dit percentage is aanmerkelijk hoger dan in 1989 (63%).

Verder hebben 245 huisartsen in 1990 hun praktijk neergelegd. Ook dit aantal is aanzienlijk hoger dan in de jaren daarvoor. We moeten dus concluderen dat 1990 een jaar is geweest met hoog vestigings- en vertrekcijfer. We zouden dit kunnen vergelijken met de situatie aan het eind van de jaren zeventig.

De vestigingswijze van de 333 nieuwe huisartsen is weergegeven in tabel 4. Het meest in het oog springend is de zeer sterke stijging van de overnames in 1990. Bijna 60% van alle nieuwe vestigingen in 1990 betrof een overname; in 1989 gold dit voor 34% van de nieuwe vestigingen. Verder moeten we constateren dat het percentage gesteunde vrije vestigingen sterk gedaald is, van 23% in 1989 tot 14% in 1990.

Van de nieuw gevestigde huisartsen heeft 41% zich gevestigd in een solo-praktijk (tabel 5). Dat is vergeleken met 1989 een lichte stijging. Ook is er in 1990 sprake van een lichte stijging van het aantal nieuwe vestigingen in een duopraktijk; van 37% in 1989 tot 40% in 1990. Het aantal huisartsen dat zich in een groepspraktijk vestigt is gedaald van 26% in 1989 tot 19% in 1990.

Van de huisartsen die in 1990 de praktijk neerlegden (245) heeft 16% als reden opgegeven dat men een andere functie (geen huisarts) heeft aanvaard (tabel 6). Dit percentage is in de afgelopen drie jaar vrijwel stabiel gebleven, maar aanmerkelijk lager dan in de periode vóór 1987. Daaruit zou met enige voorzichtigheid kunnen worden afgeleid dat het voor huisartsen, relatief gezien, steeds moeilijker is geworden om in een andere functie aan de slag te gaan. Voor een deel wordt dit veroorzaakt door het feit dat de arbeidsmarkt voor aan huisarts verwante beroepen (verpleeghuisarts) niet meer alleen door huisartsen worden ingevuld.

4.3. Samenstelling van de beroepsgroep huisartsen

Leeftijd

De leeftijdsopbouw van de groep gevestigde huisartsen is jong te noemen: 64% is jonger dan 45 jaar (tabel 8, figuur 4).

De vrouwelijke huisartsen hebben een aanzienlijk jongere leeftijdsopbouw dan de mannen. Bijna 25% van de vrouwelijke huisartsen is jonger dan 35 jaar, tegen slechts 8% van hun mannelijke collegae.

Praktijkvorm

Het merendeel (54%) van alle in Nederland gevestigde huisartsen werkt solo (tabel 10). als we het percentage solo-werkende huisartsen in de afgelopen tien jaar onder de loep nemen, dan moeten we constateren dat dit percentage in het begin van de jaren tachtig snel daalde, van 64% in 1982 tot 54% in 1987. Daarna schommelde het percentage rond de 54,5%, maar vanaf 1990 lijkt de daling verder door te zetten. Het percentage huisartsen dat in een duopraktijk werkt is in de afgelopen zes jaar nauwelijks gewijzigd en schommelt rond de 30,5%. Momenteel werkt 16% van de huisartsen in een groepspraktijk. Dat is een lichte stijging ten opzichte van 1990.

In totaal werken 546 (8,4%) huisartsen in een gezondheidscentrum (tabel 11). Verreweg het grootste deel (81%) van hen werkt in het gezondheidscentrum samen met twee of meer collega's.

Vestigingsduur

Van alle 6471 zelfstandig gevestigde huisartsen is 47% minder dan 11 jaar gevestigd in hun huidige praktijk: 9,6% is op 1 januari 1991 langer dan 25 jaar gevestigd (tabel 14). Zoals viel te verwachten, is een meerderheid (56%) van de vrouwelijke huisartsen kort tot zeer kort gevestigd (minder dan vijf jaar).

Apotheekhoudende huisartsen

De afname van het aantal apotheekhoudende huisartsen heeft zich ook in 1990 doorgezet (tabel 15). Op 1 januari 1991 was 11,4% van alle zelfstandig gevestigde huisartsen apotheekhoudend. Als we vervolgens de leeftijdsopbouw van apotheekhoudende en niet apotheekhoudende huisartsen vergelijken, dan zien we dat de apotheekhoudende huisartsen beduidend ouder zijn dan hun niet apotheekhoudende collega's; bijna 23% van de apotheekhoudende huisartsen is ouder dan 55 jaar, tegen 12% van de niet apotheekhoudende huisartsen (tabel 16).

De meeste (82%) apotheekhoudende huisartsen zijn gevestigd op het platteland.

4.4. Praktijken

Op 1 januari 1991 zijn er in Nederland 4758 huisartspraktijken. Bijna driekwart (73%) van deze praktijken is een solopraktijk, 21% is een duopraktijk en 6% is een groepspraktijk.

In 414 praktijken (9%) is een assistent-huisarts werkzaam. Verder zijn er 723 (15%) praktijken waarin een apotheekhoudende huisarts werkzaam is.

Bijna 40% van alle praktijken in ons land is gevestigd in Noord- en Zuid-Holland. De regionale verschillen in de verdeling naar solo-, duo- en groepspraktijken zijn niet groot. Alleen in Flevoland en Limburg is het percentage solopraktijken meer dan 10% lager dan het landelijk gemiddelde. Ook als gekeken wordt naar urbanisatiegraad dan zijn de verschillen gering.

4.5. Spreiding en dichtheid

Uit tabel 20 blijkt dat een kwart van alle huisartsen is gevestigd in de grote steden van ons land. Opvallend is dat van de vrouwelijke huisartsen een

groter deel (35%) gevestigd is in de grote steden (mannen 24%). Voor het (verstedelijkte) platteland geldt het omgekeerde; 25% van de vrouwelijke huisartsen is daar gevestigd tegenover 35% van de mannelijke collega's.

Er zijn grote regionale verschillen in de praktijkvorm waarin huisartsen werkzaam zijn. In Groningen en Friesland bedraagt per 1 januari 1991 het percentage solowerkende huisartsen respectievelijk 71% en 70%, terwijl dit percentage in Utrecht en Limburg onder de 45% ligt (tabel 23). Flevoland scoort echter nog veel lager (21%), maar dat vindt zijn oorzaak in de specifieke gezondheidszorgstructuur in deze jonge provincie. De meeste huisartsen (74%) in deze provincie zijn werkzaam in gezondheidscentra.

Als we vervolgens kijken naar urbanisatiegraad en praktijkvorm waarin huisartsen werkzaam zijn, dan zijn de verschillen veel minder groot. Het hoogste percentage solo praktizerende huisartsen treffen we aan op het platteland (61,5%).

De huisartsendichtheid (gemiddeld aantal inwoners per zelfstandig gevestigde huisarts) is in 1991 weer verder gedaald tot 2319; in 1990 bedroeg de huisartsendichtheid 2330. De regionale verschillen in huisartsendichtheid zijn overigens niet zo groot meer als tien jaar geleden. De laagste huisartsendichtheid wordt gemeten in Overijssel (2490) en de hoogste huisartsendichtheid in Flevoland (1909) en Noord-Holland (2205). Als we vervolgens kijken naar de urbanisatiegraad, dan zien we dat de grote steden worden gekenmerkt door de hoogste huisartsendichtheid. De laagste huisartsendichtheid komen we tegen in de kleine steden van ons land (tabel 26).

De groei van de beroepsgroep in 1990 vond vooral plaats in de verstedelijkte landelijke gebieden, de forensengemeenten en de middelgrote steden. Als we de regionale huisartsendichtheid over meerdere jaren bekijken, dan moeten we constateren dat de regionale verschillen kleiner zijn geworden.

In figuur 6 hebben we de regionale verschillen in huisartsendichtheid in beeld gebracht. De hoogste dichtheden komen we tegen in de Noordelijke Randstad, Flevoland, Noord-Groningen, Zuidwest-Drenthe, het gebied ten oosten van Nijmegen en op Goeree-Overflakkee. De Hoekse Waard is het gebied met de laagste huisartsendichtheid.

BEGRIPPEN

Zelfstandig gevestigde huisarts - een huisarts die de algemene praktijk uitoefent voor ziekenfonds- en particuliere patiënten en die ziekenfondspatiënten op eigen naam of naam van de maatschap heeft.

Assistent-huisarts - een huisarts (niet in opleiding) die voor langere tijd (minimaal een half jaar) als assistent in de praktijk van een zelfstandig gevestigde huisarts werkt

Gesteunde-vrije-vestiging - nieuwe vestiging van een huisartspraktijk met instemming en/of steun van (een deel van) de buurt-collega's, in de vorm van overdracht van patiënten, sluiting van omliggende praktijken, aanbieding van waarnemingsmogelijkheden of nevenfuncties

Niet-gesteunde-vrije-vestiging - nieuwe vestiging van een huisartsenpraktijk zonder instemming van buurt-collega's

Overname - vestiging van een huisarts door de voortzetting van een bestaande huisartspraktijk

Associatie - vestiging van een huisarts door het aangaan van een maatschap met één of meer reeds gevestigde huisartsen of door de voortzetting van een bestaande praktijk door twee of meer nieuwe huisartsen in de vorm van een maatschap

Solopraktijk - praktijkvoering door een zelfstandig gevestigde huisarts (al of niet in samenwerking met een assistent-huisarts)

Duopraktijk - praktijkvoering door twee zelfstandig gevestigde huisartsen in maatschap al of niet in een gezamenlijk praktijkgebouw

Groepspraktijk - praktijkvoering door ten minste drie zelfstandig gevestigde huisartsen onder één dak

Gezondheidscentrum - praktijkvoering van ten minste één zelfstandig gevestigde huisarts, een wijkverpleegkundige en een maatschappelijk werkende onder één dak

Apotheekhoudende arts - een zelfstandig gevestigde huisarts met een apotheekvergunning

Huisartsendichtheid - het gemiddeld aantal inwoners per huisarts

Vestigingsduur - het aantal jaren dat een huisarts gevestigd is in de huidige praktijk

Urbanisatiegraad - typologie van gemeente waarin de mate van verstedelijking is weergegeven (naar: J.J. Harts, 1979)

Landelijk gebied : Gebied van gemeenten met een grootste kern van minder dan 5000 inwoners en meer dan 20% van de mannelijke beroepsbevolking werkzaam in de landbouw

Verstedelijkt landelijk gebied: Gebied van gemeenten met een grootste woonkern van minder dan 30.000 inwoners en meer dan 80% van de mannelijke beroepsbevolking werkzaam in de niet-agrarische sector

Forensengemeente : Gemeente met een grootste kern van minder dan 30.000 inwoners en meer dan 30% van de mannelijke bevolking forens

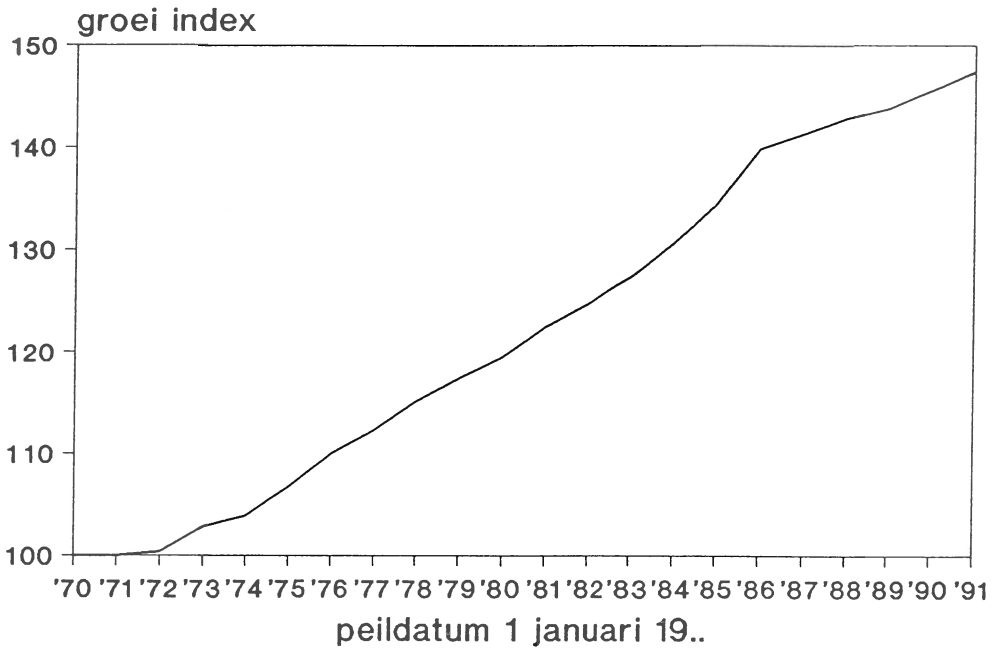
Stedelijke gemeente : Gemeente met bebouwde kom met meer dan 2000 inwoners/km² en een gemiddelde bevolkingsdichtheid van meer dan 500 inwoners/km² ; gewoonlijk meer dan 70% van de bevolking in de bebouwde kom. Onderscheiden worden:

1. Kleine steden Gemeenten met minder dan 30.000 inwoners in de bebouwde kom
2. Middelgrote steden Gemeenten met tussen de 30.000 en 100.000 inwoners in de bebouwde kom
3. Grote steden Gemeenten met meer dan 100.000 inwoners in de bebouwde kom

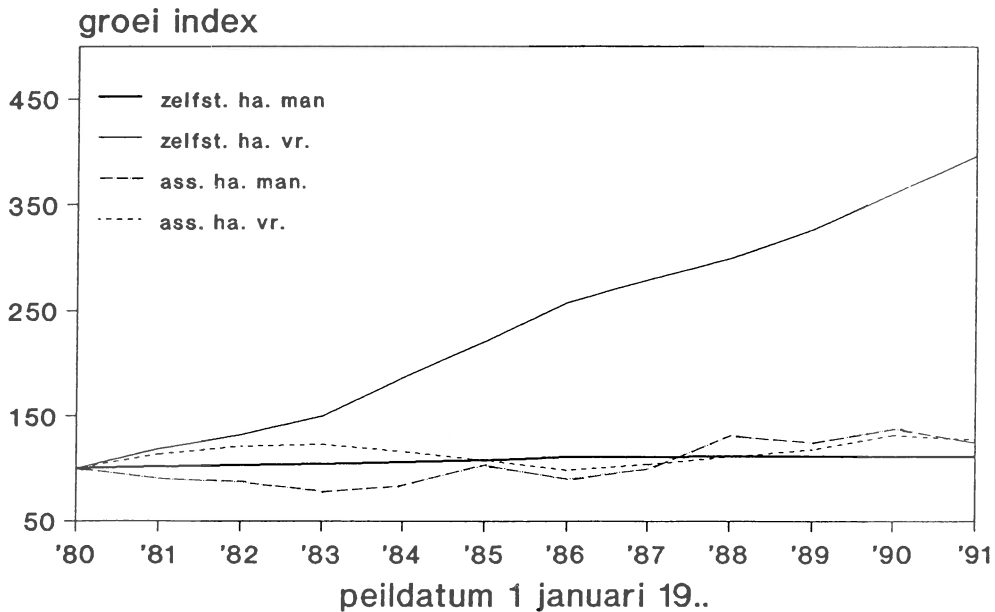
Tabel 1: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen en assistent-huisartsen, naar geslacht vanaf 1970

	zelfstandig gevestigde huisartsen			assistent-huisartsen			totaal		
	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal
1970	4266	127	4393	9	61	70	4275	188	4463
1971	4264	125	4389	9	63	72	4273	188	4461
1972	4290	122	4412	12	64	76	4302	186	4488
1973	4393	123	4516	17	68	85	4410	191	4601
1974	4438	127	4565	24	71	95	4462	198	4660
1975	4546	139	4685	35	76	111	4581	215	4796
1976	4678	153	4831	48	91	139	4726	244	4970
1977	4771	163	4934	51	108	159	4822	271	5093
1978	4879	178	5057	87	117	204	4966	295	5261
1979	4965	190	5155	95	148	243	5060	338	5398
1980	5036	215	5251	123	182	305	5159	397	5556
1981	5129	254	5383	111	206	317	5240	460	5700
1982	5194	284	5478	107	220	327	5301	504	5805
1983	5269	322	5591	96	223	321	5365	547	5912
1984	5337	401	5738	103	211	314	5440	612	6052
1985	5430	474	5904	127	196	323	5557	670	6227
1986	5586	553	6139	110	179	289	5696	732	6428
1987	5607	599	6206	122	189	311	5729	788	6517
1988	5631	643	6274	161	202	363	5792	845	6637
1989	5616	702	6318	153	214	367	5769	916	6685
1990	5613	776	6389	170	240	410	5783	1016	6799
1991	5619	852	6471	153	232	385	5772	1084	6856

Figuur 1: Verloop van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1970 (1970=100)

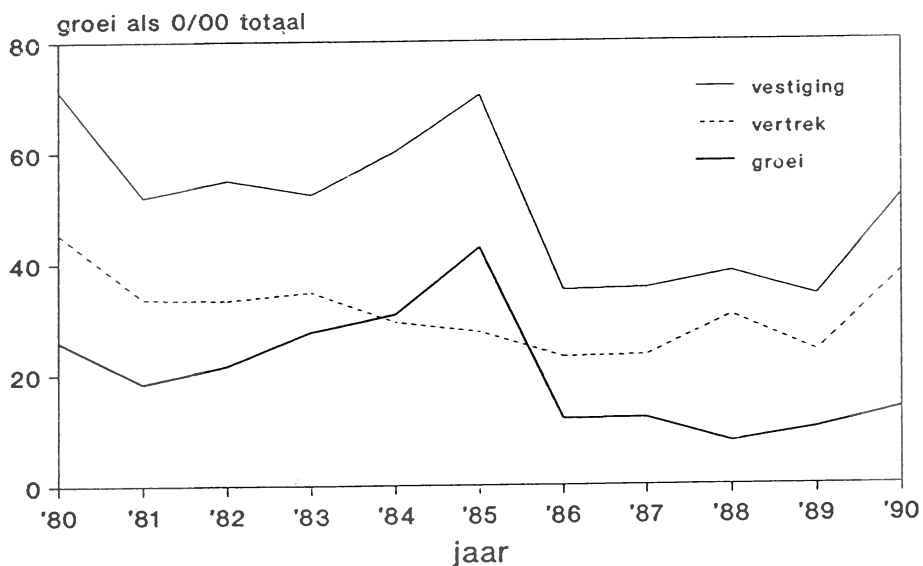
Figuur 2: Verloop van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen en assistent-huisartsen vanaf 1980, naar geslacht (1980=100)

Tabel 2: Aantal nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen en het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen dat de praktijk heeft neergelegd naar geslacht, vanaf 1970

	nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen			huisartsen die praktijk hebben neergelegd			vestigingssaldo			
	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal	
1970	168	8	176	170	10	180	-	2	- 2	4
1971	192	5	197	166	8	174	+	26	- 3	+ 23
1972	287	12	299	184	11	195	+	103	+ 1	+ 104
1973	234	14	248	189	10	199	+	45	+ 4	+ 49
1974	313	15	328	205	3	208	+	108	+ 12	+ 120
1975	349	21	370	217	7	224	+	132	+ 14	+ 146
1976	304	21	325	211	11	222	+	93	+ 10	+ 103
1977	336	27	363	228	12	240	+	108	+ 15	+ 123
1978	328	18	346	242	6	248	+	86	+ 12	+ 98
1979	270	30	300	199	5	204	+	71	+ 25	+ 96
1980	312	50	362	219	11	230	+	93	+ 39	+ 132
1981	232	36	268	167	6	173	+	65	+ 30	+ 95
1982	238	49	287	163	11	174	+	75	+ 37	+ 113
1983	235	96	331	167	17	184	+	68	+ 79	+ 147
1984	237	87	324	144	14	158	+	93	+ 72	+ 166
1985	292	95	387	136	16	152	+	156	+ 80	+ 235
1986	144	52	196	123	6	129	+	21	+ 46	+ 67
1987	139	60	199	115	16	131	+	24	+ 44	+ 68
1988	140	75	215	155	16	171	-	15	+ 59	+ 44
1989	136	80	216	134	18	152	+	2	+ 62	+ 64
1990	236	97	333	225	20	245	+	11	+ 77	+ 88

Figuur 3: Vestigings-, vertrek- en groeicijfers van zelfstandig gevestigde huisartsen, vanaf 1980

Tabel 3: Leeftijdverdeling van nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen en van huisartsen die de praktijk hebben neergelegd in 1990

leeftijd	nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen		huisartsen die zijn gestopt	
	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	6	1,8	-	-
30-34	180	54,1	3	1,2
35-39	121	36,3	15	6,1
40-44	19	5,7	25	10,2
45-49	7	2,1	8	3,3
50-54	-	-	12	4,9
55-59	-	-	12	4,9
60-64	-	-	93	38,0
65-69	-	-	73	29,8
70 jaar en ouder	-	-	4	1,6
totaal	333	100,0	245	100,0

Tabel 4: Vestigingswijze van nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1970

Jaar	gesteunde vrije vestiging		niet-gesteunde vrije vestiging		overname		associatie		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1970	11	6,3	10	5,7	106	60,2	49	27,8	176	100,0
1971	19	9,6	14	7,1	101	51,3	63	32,0	197	100,0
1972	35	11,7	17	5,7	151	50,5	96	32,1	299	100,0
1973	26	10,5	15	6,1	134	54,0	73	29,4	248	100,0
1974	19	5,8	24	7,3	150	45,7	135	41,2	328	100,0
1975	38	10,3	28	7,5	155	41,9	149	40,3	370	100,0
1976	32	9,8	11	3,4	150	46,2	132	40,6	325	100,0
1977	35	9,6	29	8,0	151	41,6	148	40,0	363	100,0
1978	39	11,3	17	4,9	149	43,1	141	40,8	346	100,0
1979	34	11,3	21	7,0	132	44,0	113	37,7	300	100,0
1980	48	13,3	17	4,7	153	42,3	144	39,8	362	100,0
1981	44	16,4	12	4,5	103	38,4	109	40,7	268	100,0
1982	39	13,6	25	8,7	102	35,5	121	42,2	287	100,0
1983	43	13,0	32	9,7	90	27,2	166	50,2	331	100,0
1984	47	14,5	46	14,2	69	21,3	162	50,0	324	100,0
1985	54	13,9	48	12,4	91	23,5	194	50,0	387	100,0
1986	18	9,2	2	1,0	51	26,0	125	63,8	196	100,0
1987	37	18,6	-	-	55	27,6	107	53,8	199	100,0
1988	43	20,0	-	-	63	29,3	109	50,7	215	100,0
1989	49	22,7	-	-	73	33,8	94	43,5	216	100,0
1990	47	14,1	-	-	199	59,8	87	26,1	333	100,0

Tabel 5: Praktijkvorm van nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1970

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		gezondheids- centrum		totaal
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs%
1970	126	71,6	41	23,3	8	4,5	1	0,6	176 100,0
1971	134	68,0	56	28,4	5	2,6	2	1,0	197 100,0
1972	197	65,9	82	27,5	10	3,3	10	3,3	299 100,0
1973	168	67,7	57	23,0	9	3,6	14	5,7	248 100,0
1974	186	56,7	112	34,1	14	4,3	16	4,9	328 100,0
1975	209	56,5	127	34,3	18	4,9	16	4,3	370 100,0
1976	189	58,2	100	30,8	11	3,4	25	7,7	325 100,0
1977	197	54,3	127	35,0	21	5,8	18	4,9	363 100,0
1978	194	56,1	116	33,5	14	4,0	22	6,4	346 100,0
1979	171	57,0	98	32,7	15	5,0	16	5,3	300 100,0
1980	202	55,8	120	33,1	17	4,7	23	6,4	362 100,0
1981	144	53,7	82	30,6	19	7,1	23	8,6	268 100,0
1982	145	50,7	84	29,3	24	8,4	34	11,8	287 100,0
1983	136	41,1	143	43,2	16	4,8	36	10,9	331 100,0
1984	124	38,2	162	50,0	20	6,2	18	5,6	324 100,0
1985	163	42,1	176	45,7	22	5,7	25	6,5	387 100,0
1986	67	34,2	81	41,3	24	12,2	24	12,2	196 100,0
1987	77	38,7	85	42,7	10	5,0	27	13,6	199 100,0
1988	95	44,2	71	33,0	25	11,6	24	11,2	215 100,0
1989	81	37,5	79	36,6	56	25,9	-	-	216 100,0*
1990	136	40,8	133	40,0	69	19,2	-	-	333 100,0*

* Vanaf 1990 wordt géén onderscheid meer gemaakt naar gezondheidscentrum. Voor de verdeling naar soort praktijk en gezondheidscentrum wordt verwezen naar tabel 11

Tabel 6: Reden van praktijkbeëindiging van zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1970

	natuurlijk verloop		andere functie		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
1970	77	42,8	103	57,2	180	100,0
1971	71	40,8	103	59,2	174	100,0
1972	73	37,4	122	62,6	195	100,0
1973	92	46,2	107	53,8	199	100,0
1974	90	43,3	118	56,7	208	100,0
1975	84	37,5	140	62,5	224	100,0
1976	91	41,0	131	59,0	222	100,0
1977	120	50,0	120	50,0	240	100,0
1978	128	51,6	120	48,4	248	100,0
1979	94	46,1	110	53,9	204	100,0
1980	102	44,3	128	55,7	230	100,0
1981	88	50,9	85	49,1	173	100,0
1982	92	52,9	82	47,1	174	100,0
1983	127	69,0	57	31,0	184	100,0
1984	113	71,6	45	28,4	158	100,0
1985	119	79,3	33	20,7	152	100,0
1986	86	66,7	43	33,3	129	100,0
1987	97	74,1	34	25,9	131	100,0
1988	141	82,5	30	17,5	171	100,0
1989	125	82,2	27	17,8	152	100,0
1990	203	83,7	40	16,3	245	100,0

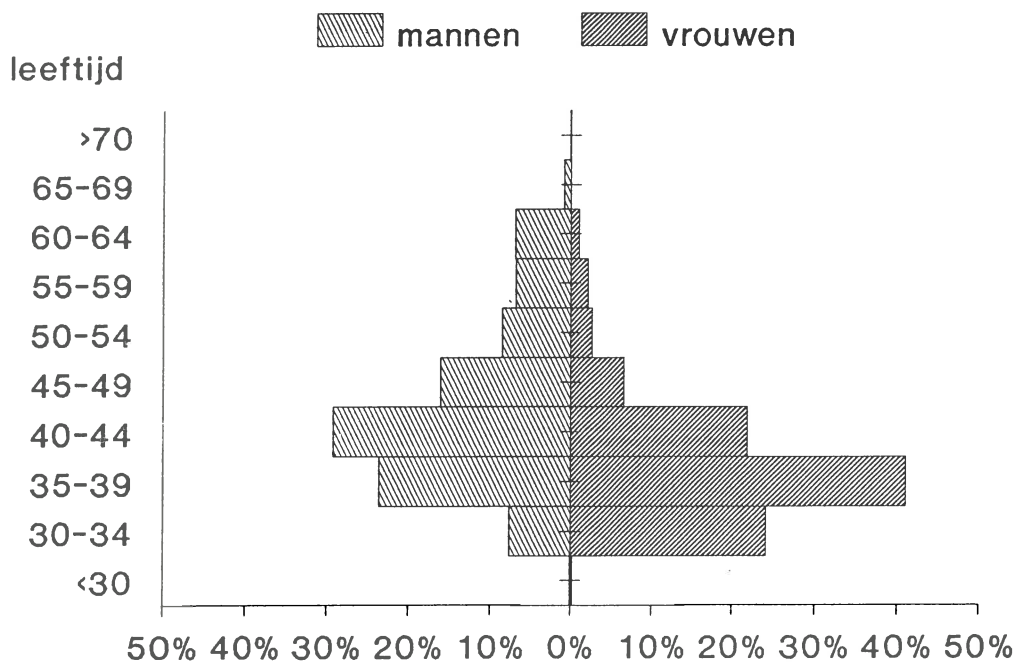
Tabel 7: De nieuwe functie van de sinds 1970 vertrokken huisartsen

	sociaal geneeskundige beroepen		beroepen gelijkend op huisartsen		beleids- en onderwijssector		specialist. beroepen		overig		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1970	47	45,6	15	14,6	25	24,3	14	13,6	2	1,9	103	100,0
1971	51	49,5	12	11,6	22	21,4	14	13,6	4	3,9	103	100,0
1972	59	48,4	15	12,3	24	19,7	23	18,8	1	0,8	122	100,0
1973	59	55,1	16	15,0	13	12,1	17	15,9	2	1,9	107	100,0
1974	72	61,0	20	17,0	13	11,0	11	9,3	2	1,7	118	100,0
1975	92	65,7	16	11,4	20	14,3	12	8,6	-	-	140	100,0
1976	79	60,3	14	10,7	11	8,4	24	18,3	3	2,3	131	100,0
1977	67	55,9	27	22,5	12	10,0	13	10,8	1	0,8	120	100,0
1978	61	50,8	24	20,0	17	14,2	16	13,3	2	1,7	120	100,0
1979	50	45,4	18	16,4	18	16,4	20	18,2	4	3,6	110	100,0
1980	68	53,1	27	21,1	17	13,3	14	10,9	2	1,6	128	100,0
1981	40	47,0	23	27,1	17	20,0	5	5,9	-	-	85	100,0
1982	41	50,0	15	18,3	18	21,9	5	6,1	3	3,7	82	100,0
1983	31	54,4	9	15,8	12	21,0	1	1,8	4	7,0	57	100,0
1984	12	26,7	16	35,5	9	20,0	3	6,7	5	11,1	45	100,0
1985	16	48,5	9	27,3	8	24,2	-	-	-	-	33	100,0
1986	24	55,8	6	14,0	7	16,3	4	9,3	2	4,6	43	100,0
1987	15	44,1	8	23,6	9	26,5	1	2,9	1	2,9	34	100,0
1988	13	43,3	7	23,3	7	23,3	1	3,4	2	6,7	30	100,0
1989	8	29,6	6	22,2	6	22,2	2	7,5	5	18,5	27	100,0
1990	13	32,5	10	17,5	7	17,5	-	-	10	25,0	40	100,0

Tabel 8: Leeftijdsverdeling van zelfstandig gevestigde huisartsen naar geslacht per 1 januari 1991

leeftijd	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	8	0,1	2	0,2	10	0,2
30-34	427	7,6	206	24,2	633	9,8
35-39	1324	23,6	350	41,1	1674	25,9
40-44	1641	29,2	187	21,9	1828	28,2
45-49	906	16,1	56	6,6	962	14,9
50-54	480	8,5	23	2,7	503	7,8
55-59	382	6,8	19	2,2	401	6,2
60-64	319	6,9	9	1,1	398	6,2
65-69	53	0,8	-	-	53	0,8
70 jaar en ouder	9	0,2	-	-	9	0,1
totaal	5619	100,0	852	100,0	6471	100,0

Figuur 4: Leeftijdsopbouw van zelfstandig gevestigde huisartsen per 1 januari 1970 en per 1 januari 1991

Tabel 9: Leeftijdverdeling van assistent-huisartsen naar geslacht per 1 januari 1991

leeftijd	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	-	-	4	1,7	4	1,0
30-34	72	47,1	100	43,1	172	44,7
35-39	62	40,5	76	32,8	138	35,8
40 jaar en ouder	19	12,4	82	22,4	71	18,5
totaal	153	100,0	232	100,0	385	100,0

Tabel 10: Absoluut en relatief aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm vanaf 1970 per 1 januari

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		gezondheidscentrum		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1970	3794	86,4	529	12,0	53	1,2	17	0,4	4393	100,0
1971	3766	85,8	528	12,0	71	1,6	24	0,6	4389	100,0
1972	3726	84,5	575	13,0	80	1,8	31	0,7	4412	100,0
1973	3725	82,5	626	13,9	113	2,5	52	1,1	4516	100,0
1974	3698	81,0	654	14,3	131	2,9	82	1,8	4565	100,0
1975	3623	77,3	787	16,8	162	3,5	113	2,4	4685	100,0
1976	3590	74,3	915	19,0	184	3,8	142	2,9	4831	100,0
1977	3562	72,1	993	20,1	192	3,9	187	3,8	4934	100,0
1978	3536	69,9	1090	21,6	209	4,1	222	4,4	5057	100,0
1979	3499	67,8	1165	22,6	245	4,8	246	4,8	5155	100,0
1980	3493	66,5	1235	23,5	257	4,9	266	5,1	5251	100,0
1981	3505	65,1	1316	24,4	260	4,8	302	5,6	5383	100,0
1982	3500	63,9	1374	25,1	277	5,1	327	6,0	5478	100,0
1983	3522	63,0	1385	24,8	319	5,7	365	6,5	5591	100,0
1984	3509	61,2	1508	26,3	320	5,6	401	7,0	5738	100,0
1985	3465	58,7	1663	28,2	348	5,9	428	7,2	5904	100,0
1986	3477	56,1	1854	30,2	396	6,5	442	7,2	6139	100,0
1987	3432	55,3	1889	30,4	431	6,9	454	7,3	6206	100,0
1988	3419	54,5	1952	31,1	432	6,9	471	7,5	6274	100,0
1989	3440	54,4	1933	30,6	452	7,2	493	7,8	6318	100,0
1990	3498	54,8	1933	30,3	958	15,0	-	-	6389	100,0*
1991	3466	53,6	1976	30,5	1029	15,9	-	-	6471	100,0*

* Vanaf 1990 wordt in deze tabel 'gezondheidscentrum' niet meer vermeld. Voor het aantal huisartsen in gezondheidscentra wordt verwezen naar tabel 11

Tabel 11: Huisartsen werkzaam in een gezondheidscentrum naar het aantal collega's per 1 januari 1991

praktijkvorm	aantal huisartsen	%
solopraktijk	10	1,8
duopraktijk	94	17,2
groepspraktijk	442	81,0
Totaal	546	100,0

Tabel 12: Leeftijdsverdeling van zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm per 1 januari 1991

leeftijd	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk	
	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	2	0,1	5	0,3	3	0,3
30-34	254	7,3	254	12,9	125	12,1
35-39	737	21,3	637	32,2	300	29,2
40-44	964	27,9	551	27,9	310	30,1
45-49	590	17,0	223	11,3	149	14,5
50-54	319	9,2	129	6,0	65	6,3
55-59	292	8,4	76	3,8	33	13,2
60-64	261	7,5	98	5,0	39	13,8
65-69	36	1,0	12	0,6	5	0,5
70 jaar en ouder	8	0,2	1	0,1	-	-
totaal	3466	100,0	1976	100,0	1029	100,0

Tabel 13: Absoluut en relatief aantal assistent-huisartsen naar praktijkvorm vanaf 1970 per 1 januari

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		gezondheids- centrum		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1970	64	91,4	6	8,6	-	-	-	-	70	100,0
1971	63	87,5	8	11,1	1	1,4	-	-	72	100,0
1972	64	84,2	11	14,5	1	1,3	-	-	76	100,0
1973	74	87,1	8	9,4	2	2,3	1	1,2	85	100,0
1974	87	91,6	5	5,3	1	1,0	2	2,1	95	100,0
1975	98	88,3	9	8,1	1	0,9	3	2,7	111	100,0
1976	120	86,3	15	10,8	1	0,7	3	2,2	139	100,0
1977	129	81,1	16	10,1	4	2,5	10	6,3	159	100,0
1978	168	82,3	16	7,8	5	2,5	15	7,4	204	100,0
1979	202	83,1	17	7,0	8	3,3	16	6,6	243	100,0
1980	255	83,6	24	7,9	7	2,3	19	6,2	305	100,0
1981	252	79,5	28	8,8	13	4,1	24	7,6	317	100,0
1982	259	79,2	30	9,2	9	2,8	29	8,9	327	100,0
1983	257	80,1	29	9,0	9	2,8	26	8,1	321	100,0
1984	239	76,1	37	11,8	8	2,5	30	9,6	314	100,0
1985	241	74,6	43	13,3	7	2,2	32	9,9	323	100,0
1986	209	72,3	43	14,9	9	3,1	28	9,7	289	100,0
1987	230	74,0	43	13,8	8	2,6	30	9,6	311	100,0
1988	255	70,2	62	17,1	11	3,0	35	9,6	363	100,0
1989	266	72,5	55	15,0	10	2,7	36	9,8	367	100,0
1990	285	69,5	70	17,1	55	13,4	-	-	410	100,0*
1991	264	68,6	64	16,6	57	14,8	-	-	385	100,0*

* Vanaf 1990 wordt in deze tabel het aantal huisartsen in gezondheidscentra niet meer vermeld.

Tabel 14: Zelfstandig gevestigde huisartsen naar vestigingsduur in de huidige praktijk per 1 januari 1991

vestigingsduur in jaren	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
0- 5 jaar	1179	21,0	477	56,0	1656	25,6
6-10	1123	20,0	244	28,6	1367	21,1
11-15	1351	24,0	80	9,4	1431	22,1
16-20	898	16,0	31	3,6	929	14,4
21-25	465	8,3	7	0,8	472	7,3
26-30	288	5,1	7	0,8	295	4,6
meer dan 30 jaar	298	5,3	4	0,5	302	4,7
onbekend	17	0,3	2	0,2	19	0,3
totaal	5619	100,0	852	100,0	6471	100,0

Tabel 15: Aantal apotheekhoudende zelfstandig gevestigde huisartsen (vergunninghouders) vanaf 1970, per 1 januari

	apotheekhoudend		niet-apotheekhoudend		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
1970	1366	31,1	3027	68,9	4393	100,0
1971	1359	31,0	3030	69,0	4389	100,0
1972	1345	30,5	3067	69,5	4412	100,0
1973	1354	30,0	3162	70,0	4516	100,0
1974	1343	29,4	3222	70,6	4565	100,0
1975	1332	28,4	3353	71,6	4685	100,0
1976	1324	27,4	3507	72,6	4831	100,0
1977	1307	26,5	3627	73,5	4934	100,0
1978	1275	25,2	3782	74,8	5057	100,0
1979	1219	23,6	3936	76,4	5155	100,0
1980	1159	22,1	4092	77,9	5251	100,0
1981	1086	20,2	4297	79,8	5383	100,0
1982	1023	18,7	4455	81,3	5478	100,0
1983	999	17,9	4592	82,1	5591	100,0
1984	958	16,7	4780	83,3	5738	100,0
1985	909	15,4	4995	84,6	5904	100,0
1986	853	13,9	5286	86,1	6139	100,0
1987	817	13,2	5389	86,8	6206	100,0
1988	769	12,3	5505	87,7	6274	100,0
1989	757	12,0	5561	88,0	6318	100,0
1990	745	11,7	5644	88,3	6389	100,0
1991	739	11,4	5732	88,6	6471	100,0

Tabel 16: Leeftijdsverdeling van apotheekhoudende en niet-apotheekhoudende huisartsen per 1 januari 1991

leeftijd	apotheekhoudende huisartsen		niet-apotheekhoudende huisartsen	
	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	1	0,1	9	0,2
30-34	33	4,5	600	10,5
35-39	142	19,2	1532	26,7
40-44	177	24,0	1651	28,8
45-49	130	17,6	832	14,5
50-54	85	11,5	418	7,3
55-59	74	10,0	327	5,7
60-64	83	11,2	315	5,5
65-69	14	1,9	39	0,7
70 jaar en ouder	-	-	9	0,2
totaal	739	100,0	5732	100,0

Tabel 17: (Niet-)apotheehoudende huisartsen naar vestigingsduur in huidige praktijk op 1 januari 1991

vestigingsduur	apotheehoudende huisartsen		niet-apotheehoudende huisartsen	
	abs	%	abs	%
0- 5 jaar	114	15,4	1542	26,9
6-10	110	14,9	1257	21,9
11-15	162	21,9	1269	22,1
16-20	141	19,1	788	13,7
21-25	73	9,9	399	7,0
26-30	75	10,1	220	3,8
meer dan 30 jaar	59	8,0	21,3	4,2
onbekend	5	0,7	14	0,2
totaal	739	100,0	5732	100,0

Tabel 18: Aantal apotheehoudende huisartsen naar urbanisatiegraad, per 1 januari 1991

urbanisatiegraad	apotheehoudende huisartsen		niet-apotheehoudende huisartsen	
	abs	%	abs	%
landelijk gebied	321	43,4	377	6,6
verstedelijkt landelijk gebied	292	39,5	1177	20,5
forensengemeenten	67	9,1	878	15,3
kleine steden	40	5,4	659	11,5
middelgrote steden	13	1,8	1010	17,6
grote steden	6	0,8	1631	28,5
totaal	739	100,0	5732	100,0

Tabel 19: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen en assistent-huisartsen naar provincie en geslacht per 1 januari 1991

provincie	zelfstandig gevestigde huisartsen			assistent-huisartsen		
	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal
Groningen	210	26	236	7	12	19
Friesland	237	28	265	8	8	16
Drenthe	177	11	188	5	8	13
Overijssel	380	32	412	6	12	18
Flevoland	93	23	116	3	1	4
Gelderland	690	99	789	16	24	40
Utrecht	378	74	452	4	28	32
Noord-Holland	903	184	1087	40	45	85
Zuid-Holland	1137	228	1365	33	58	91
Zeeland	143	10	153	4	8	12
Noord-Brabant	840	92	932	9	15	24
Limburg	431	45	476	18	13	31
Nederland	5619	852	6471	153	232	385

Tabel 20: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar urbanisatiegraad en geslacht per 1 januari 1991

urbanisatiegraad	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
landelijk gebied	632	11,2	66	7,7	698	10,8
verstedelijkt landelijk gebied	1318	23,5	151	17,7	1469	22,6
forensengemeenten	810	14,4	135	15,8	945	14,6
kleine steden	626	11,1	73	8,6	699	10,8
middelgrote steden	890	13,8	133	15,6	1032	15,8
grote steden	1343	23,9	294	34,5	1637	25,3
Nederland	5619	100,0	852	100,0	6471	100,0

Tabel 21: Aantal assistent-huisartsen naar urbanisatiegraad en geslacht per 1 januari 1991

urbanisatiegraad	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
landelijk gebied	20	13,1	33	14,2	52	13,8
verstedelijkt landelijk gebied	32	20,9	37	15,9	69	17,9
forensengemeenten	22	14,4	41	17,7	63	16,7
kleine steden	12	7,8	24	10,3	36	9,4
middelgrote steden	21	13,7	33	14,2	54	14,0
grote steden	46	30,1	64	22,6	110	28,6
Nederland	153	100,0	232	100,0	385	100,0

Tabel 22: Leeftijdsverdeling van zelfstandig gevestigde huisartsen naar urbanisatiegraad per 1 januari 1991

leeftijd	landelijk gebied		verstedelijkt landelijk		forensen-gemeenten		kleine steden		middelgrote steden		grote steden	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	1	0,1	3	0,2	2	0,2	-	-	2	0,2	2	0,1
30-34	60	8,6	152	10,3	92	9,7	66	9,4	119	11,6	144	8,8
35-39	184	26,4	377	25,7	246	26,0	176	25,2	283	27,7	408	24,9
40-44	185	26,5	364	24,8	247	26,1	183	26,2	314	30,7	535	32,7
45-49	111	15,9	243	16,5	142	15,0	120	17,2	130	12,7	216	13,2
50-54	61	8,7	124	8,4	87	3,2	62	8,9	66	6,5	103	6,3
55-59	46	6,6	106	7,2	65	6,9	52	7,4	47	4,6	85	5,2
60-64	42	6,0	86	5,9	60	6,3	38	5,4	56	5,5	116	7,1
65-69	8	1,1	14	1,0	4	0,4	1	0,1	5	0,5	21	1,3
70 jaar en ouder	-	-	-	-	-	-	1	0,1	1	0,1	7	0,4
totaal	698	100,0	1469	100,0	945	100,0	699	100,0	1023	100,0	1637	100,0

Tabel 23: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm en provincie per 1 januari 1991

provincie	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		gezondheids- centrum*		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	167	70,8	36	15,3	25	10,6	8	3,4	236	100,0
Friesland	171	69,5	77	29,1	11	4,1	6	2,3	265	100,0
Drenthe	99	52,7	55	29,3	18	9,6	16	8,5	188	100,0
Overijssel	254	61,7	103	25,0	38	9,2	17	4,2	412	100,0
Flevoland	24	20,7	6	5,2	-	-	86	74,1	116	100,0
Gelderland	416	52,8	273	34,6	66	8,4	33	4,2	788	100,0
Utrecht	206	45,7	132	29,2	68	15,0	46	10,2	452	100,0
Noord-Holland	599	55,1	295	27,1	71	6,5	122	11,2	1087	100,0
Zuid-Holland	771	56,5	361	26,5	103	7,5	130	9,5	1365	100,0
Zeeland	97	63,0	47	30,5	9	5,8	1	0,6	154	100,0
Noord-Brabant	461	49,5	317	34,0	109	11,7	45	4,8	932	100,0
Limburg	191	40,1	180	37,8	69	14,5	36	7,6	476	100,0
Nederland	3456	53,4	1882	29,1	587	9,1	546	8,4	6471	100,0

* In gezondheidscentra werkt het merendeel van de huisartsen in groepsverband. Zie ook tabel 11 en 24.

Tabel 24: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm en urbanisatiegraad per 1 januari 1991*

urbanisatie- graad	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		gezondheids- centrum		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
landelijk gebied	429	61,5	213	30,5	38	5,4	18	2,6	698	100,0
verstedelijkt landelijk gebied	698	47,5	511	34,8	144	9,8	116	7,9	1469	100,0
forensengemeenten	530	56,1	243	25,7	60	6,3	112	11,9	945	100,0
kleine steden	383	54,8	206	29,5	84	12,0	26	3,7	699	100,0
middelgrote steden	531	51,9	288	28,2	114	11,1	90	8,8	1023	100,0
grote steden	885	54,1	421	25,7	147	9,0	174	11,2	1637	100,0
Nederland	3456	53,4	1882	29,1	587	9,1	546	8,4	6471	100,0
Gezondheidscentrum	10	1,8	94	17,2	442	81,0			546	100,0

* Gezondheidscentra worden hier nog als aparte praktijkvorm gepresenteerd. Onderaan de tabel zijn huisartsen in gezondheidscentra uitgesplitst naar solo-, duo- of groepspraktijk.

Tabel 25: Aantal inwoners per huisarts (zelfstandig gevestigde huisartsen, en zelfstandig gevestigde huisartsen + langdurig assistenten) per provincie per 1 januari 1991

provincie	aantal inwoners	aantal zelfstandig gevestigde huisartsen	inwoners per zelfstandig gevestigde huisarts	aantal huisartsen + langdurig assistenten	inwoners per huisarts + langdurig assistenten
Groningen	554.604	236	2350	255	2174
Friesland	600.013	265	2264	281	2135
Drenthe	443.510	188	2359	201	2206
Overijssel	1.026.325	412	2491	430	2386
Flevoland	221505	116	1909	120	1845
Gelderland	1.816.935	789	2302	829	2191
Utrecht	1.026.841	452	2271	484	2121
Noord-Holland	2.397.088	1087	2205	1172	2045
Zuid-Holland	3.245.447	1365	2377	1456	2229
Zeeland	357.454	153	2336	165	2166
Noord-Brabant	2.209.047	932	2370	956	2310
Limburg	1.109.841	476	2332	507	2189
Nederland	15.008.610	6471	2319	6856	2189

Tabel 26: Aantal inwoners per huisarts (zelfstandig gevestigde huisartsen, en zelfstandig gevestigde huisartsen + langdurig assistenten) naar urbanisatiegraad per 1 januari 1991

urbanisatiegraad	aantal inwoners	aantal zelfstandig gevestigde huisartsen	inwoners per zelfstandig gevestigde huisarts	aantal huisartsen + langdurig assistenten	inwoners per huisarts + langdurig assistenten
landelijk gebied	1.660.663	698	2379	751	2211
verstedelijkt landelijk gebied	3.468.004	1469	2360	1538	2255
forensengemeenten	2.242.373	945	2372	1008	2224
kleine steden	1.673.717	699	2394	735	2277
middelgrote steden	2.388.639	1023	2334	1077	2217
grote steden	3.575.214	1637	2184	1747	2046
Nederland	15.008.610	6471	2319	6856	2189

Tabel 27: Aantal huisartspraktijken naar praktijkvorm en provincie per 1 januari 1991*

	solo-praktijk		duo-praktijk		groeps-praktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	167	86,1	18	9,3	9	4,6	194	100,0
Friesland	171	79,5	40	18,6	4	1,9	215	100,0
Drenthe	100	72,5	28	20,3	10	7,2	138	100,0
Overijssel	254	79,1	52	16,2	15	4,7	321	100,0
Flevoland	28	53,8	8	15,4	16	30,8	52	100,0
Gelderland	417	71,3	139	23,8	29	5,0	585	100,0
Utrecht	206	67,3	71	23,2	29	9,5	306	100,0
Noord-Holland	603	74,3	162	20,0	47	5,8	812	100,0
Zuid-Holland	773	75,1	198	19,2	58	5,6	1029	100,0
Zeeland	98	78,4	24	19,2	3	2,4	125	100,0
Noord-Brabant	461	69,4	164	24,7	39	5,9	664	100,0
Limburg	192	60,6	96	30,3	29	9,1	317	100,0
Nederland	3470	72,9	1000	21,0	288	6,1	4758	100,0

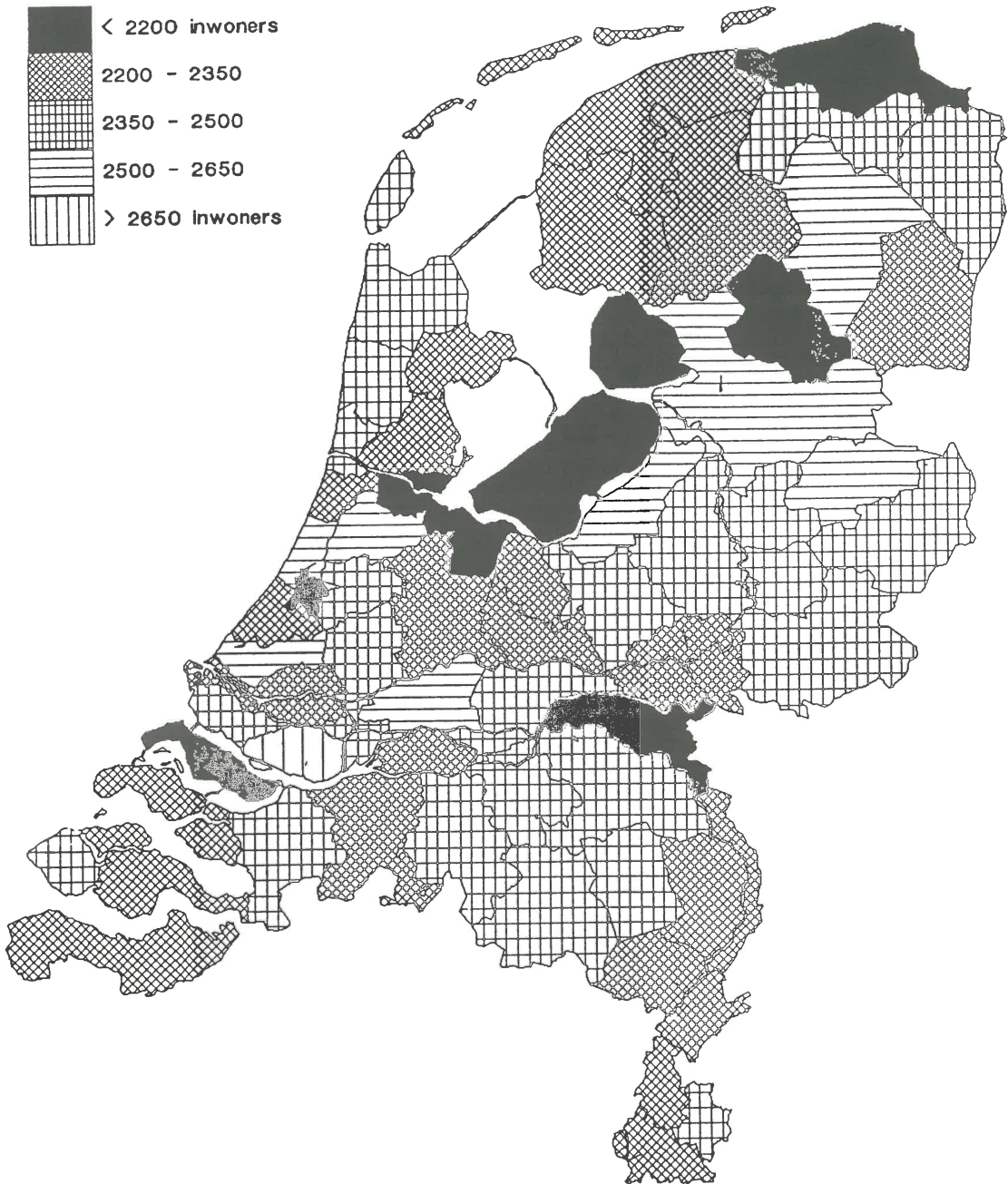
* Op 1 januari 1991 maken 162 praktijken deel uit van een gezondheidscentrum. Het betreft 10 praktijken met één huisarts; 47 met twee huisartsen en 105 praktijken met drie of meer huisartsen.

Tabel 28: Aantal huisartspraktijken naar praktijkvorm en urbanisatiegraad per 1 januari 1991*

	solo-praktijk		duo-praktijk		groeps-praktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Landelijk gebied	431	77,4	112	20,1	14	2,5	557	100,0
Verstedelijkt platteland	705	67,7	268	25,8	68	6,5	1041	100,0
Forensengemeenten	531	75,5	131	18,6	41	5,8	703	100,0
Kleine steden	383	73,4	106	20,3	33	6,3	522	100,0
Middelgrote steden	532	72,2	152	20,6	53	7,2	737	100,0
Grote steden	888	74,1	231	19,3	79	6,6	1198	100,0
Nederland	3470	72,9	1000	21,0	288	6,1	4758	100,0

* Op 1 januari 1991 maken 162 praktijken deel uit van een gezondheidscentrum. Het betreft 10 praktijken met één huisarts; 47 met twee huisartsen en 105 met drie of meer huisartsen.

Figuur 5: Huisartsendichtheid per WGR-subregio (Wet Gemeenschappelijke Regelingen) per 1 januari 1991

5. NOG NIET GEVESTIGDE HUISARTSEN

5. NOG NIET GEVESTIGDE HUISARTSEN

Op 1 januari 1991 volgen in totaal 492 studenten de tweejarige opleiding huisartsgeneeskunde (tabel 29). Van deze groep is 38,6% van het vrouwelijk geslacht. Dit percentage ligt hoger dan in het jaar daarvoor. Het percentage vrouwen verschilt overigens per Universitair Huisartsen Instituut. Relatief de meeste vrouwelijke studenten huisartsgeneeskunde vinden we aan de Erasmus Universiteit Rotterdam (49%). Aan de Rijksuniversiteit Groningen studeren, relatief gezien, het geringste aantal vrouwelijke studenten huisartsgeneeskunde (30%).

De periode tussen het artsexamen en de start van de studie huisartsgeneeskunde is gestegen van 28 in 1989 tot 31 maanden in 1990. Er zijn overigens nog steeds grote verschillen tussen de acht Universitaire Huisartsen Instituten. Rotterdam heeft in 1990 een gemiddelde wachttijd van 44 maanden en Amsterdam VU kent een wachttijd van 24 maanden.

Vanaf de start van de huisartsenopleiding tot en met 1990 hebben in totaal 6386 studenten de huisartsenopleiding voltooid. De Rijksuniversiteit Utrecht blijkt tot nu tot het grootste aantal afgestudeerden te hebben afgeleverd (1087).

Het jaarlijks aantal afgestudeerden lag lange tijd tussen de 400 en 500. In 1988 lag dit aantal al een stuk lager, maar in 1989 en 1990 zien we een halvering van het aantal afgestudeerden. In 1990 hebben in totaal 193 studenten de opleiding voltooid.

Van alle sinds 1974 afgestudeerde huisartsen gaven 489 (7,7%) te kennen op 1 januari 1991 op zoek te zijn naar een zelfstandige vestiging (tabel 32). Van deze groep is de meerderheid reeds werkzaam als huisarts; 134 (27%) zijn op 1 januari 1991 werkzaam als assistent-huisarts en 195 (39%) zijn als waarnemer werkzaam.

Voor het overige heeft men vaak een andere functie als arts (bijvoorbeeld bedrijfsarts) of verblijft men in het buitenland. Slechts 3% van de 489 praktijkzoekende huisartsen is werkloos.

Vanzelfsprekend neemt het deel praktijkzoekende huisartsen van een afstudeer cohort toe naarmate het afstudeerjaar recenter wordt. Over het algemeen kan gesteld worden dat vijf jaar na afstuderen zo'n 60% een zelfstandige vestiging weet te realiseren.

Opvallend is dat bijna een kwart van alle huisartsen die in 1990 zijn afgestudeerd binnen een jaar als zelfstandig gevestigde huisarts werkzaam is (tabel 33). Dit is in de afgelopen jaren nog nimmer zo hoog geweest: in 1988 en 1989 bedroeg dit respectievelijk 4,8% en 5%.

Uit tabel 33 kunnen we verder afleiden dat van de 6386 huisartsen die sinds 1974 hun opleiding hebben voltooid, in totaal 1812 (28%) van vestiging hebben afgezien. Onder hen zijn er 1064 waarvan de registratie is verlopen en daarom van uitoefening van het huisartsenberoep uitgesloten zijn.

BEGRIPPEN

Nog niet gevestigde huisarts - Een arts die de beroepsopleiding tot huisarts aan een van de universitaire instituten voor huisartsengeneeskunde volgt of gevolgd heeft en nog niet zelfstandig als huisarts gevestigd is.

Wachttijd - De tijd die verloopt tussen het artsexamen en aanvang van de huisartsenopleiding

Tabel 29: Aantal studenten dat op 1 januari 1991 de huisartsenopleiding volgt, naar Universitair Huisartsen Instituut en geslacht

	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
RU Groningen	48	69,6	21	30,4	69	100,0
VU Amsterdam	41	63,1	24	36,9	65	100,0
Universiteit van Amsterdam	40	58,0	29	42,0	69	100,0
RU Leiden	41	58,6	29	41,4	70	100,0
EU Rotterdam	34	50,7	33	49,3	67	100,0
RU Utrecht	28	56,0	22	44,0	50	100,0
KU Nijmegen	40	65,6	21	34,4	61	100,0
RU Limburg	30	65,6	21	34,4	61	100,0
totaal	302	61,4	190	38,6	492	100,0

Tabel 30: Gemiddelde wachttijd in maanden naar jaar waarin de huisartsenopleiding gestart is en naar Universitair Huisartsen Instituut

	Gro- ningen	A'dam VU	A'dam UvA	Leiden	Rotter- dam	Utrecht	Nij- megen	Lim- burg	Totaal Gem.
1973	-	-	-	-	-	0,8	-	-	0,8
1974	1,1	1,7	0,9	2,0	1,4	2,0	1,7	3,0	1,7
1975	3,0	2,7	2,3	1,0	2,2	3,4	3,9	2,1	2,9
1976	4,8	3,1	3,4	2,3	3,4	6,1	2,7	3,1	3,8
1977	6,0	3,1	5,3	3,9	4,8	7,4	5,3	4,2	5,2
1978	7,4	4,0	6,3	5,4	4,3	12,0	10,4	4,7	7,1
1979	8,1	7,0	9,3	9,7	7,8	22,4	9,4	3,6	10,5
1980	10,6	16,9	17,0	10,7	11,0	15,3	16,4	2,0	13,6
1981	13,5	20,5	13,2	10,0	11,7	17,5	20,1	7,9	14,9
1982	16,5	15,6	21,0	15,6	11,0	25,7	22,1	13,4	17,7
1983	21,8	23,6	26,3	19,4	19,7	29,5	28,6	14,8	23,7
1984	31,8	29,6	23,4	24,6	18,3	32,9	31,2	22,5	27,2
1985	31,0	34,0	31,6	26,8	24,4	33,0	34,0	22,5	30,2
1986	37,7	31,8	40,6	28,1	27,6	38,7	36,5	15,8	33,4
1987	38,0	31,3	35,2	34,6	26,2	32,9	45,9	23,7	35,0
1988	45,5	52,7	35,2	37,0	29,8	41,4	55,3	17,3	41,0
1989	30,2	32,0	27,1	26,6	25,9	27,3	27,1	29,0	28,1
1990	38,0	23,7	30,1	27,2	43,7	31,5	31,0	27,8	31,7

Tabel 31: Verdeling van de afgestudeerden van de huisartsenopleidingen naar jaar van voltooiing van de opleiding en universiteit, vanaf 1 januari 1974

jaar van vol- voltooiing van de opleiding	Gro- ningen	A'dam VU	A'dam UvA	Leiden	Rotter- dam	Utrecht	Nij- megen	Maas- tricht	Totaal
1974	-	-	-	-	-	31	-	-	31
1975	20	43	7	1	13	79	6	4	173
1976	71	66	33	1	48	88	16	18	340
1977	80	65	57	49	57	77	58	15	458
1978	85	66	58	61	55	75	72	19	491
1979	75	63	50	56	67	62	71	20	464
1980	73	52	49	53	59	68	70	18	442
1981	66	53	41	48	65	68	69	10	420
1982	70	53	44	61	65	60	71	26	450
1983	67	53	44	60	70	82	70	28	474
1984	73	55	69	58	69	72	72	30	498
1985	68	56	70	54	65	71	71	29	484
1986	52	45	69	57	61	59	66	30	439
1987	66	50	58	58	65	77	78	27	474
1988	66	32	45	59	59	51	47	19	378
1989	25	17	25	25	12	33	38	12	176
1990	24	13	30	24	22	33	33	14	193
totaal	970	782	749	725	852	1087	902	319	6386

Tabel 32: Aantal praktijkzoekende adspirant-huisartsen per 1 januari 1991 naar jaar van afstuderen, in verhouding tot het jaarlijks aantal afgestudeerden, naar geslacht (exclusief in het buitenland afgestudeerden)

jaar van voltooiing van de opleiding	mannen			vrouwen			totaal		
	afgestu- deerd		praktijk- zoekend	afgestu- deerd		praktijk- zoekend	afgestu- deerd		praktijk- zoekend
	abs	abs	%	abs	abs	%	abs	abs	%
1974	29	-	-	2	-	-	31	-	-
1975	154	-	-	19	-	-	173	-	-
1976	278	1	0,4	63	-	-	341	1	0,3
1977	363	-	-	95	2	2,1	458	2	0,4
1978	378	3	0,8	113	3	2,7	491	6	1,2
1979	348	-	-	116	-	0,9	464	1	0,2
1980	339	3	0,9	103	5	4,9	442	8	1,8
1981	313	2	0,6	107	3	2,8	420	5	1,2
1982	325	7	2,2	125	5	4,0	450	12	2,7
1983	342	12	3,5	132	4	3,0	474	16	3,4
1984	365	12	3,3	133	13	9,8	498	25	5,0
1985	355	14	3,9	129	13	10,1	484	27	5,6
1986	300	26	8,7	139	14	10,1	439	40	9,1
1987	327	58	17,7	147	18	12,2	474	76	16,0
1988	245	71	29,0	133	39	29,3	378	110	29,1
1989	110	43	39,1	66	28	42,4	176	71	40,3
1990	138	64	46,4	55	25	45,5	193	89	46,1
totaal	4709	316	6,7	1677	173	10,3	6386	489	7,7

Tabel 33: Overzicht van de activiteiten van alle vanaf 1974 afgestudeerden van de huisartsenopleiding op 1 januari 1991

Jaar	gevestigd		assistent		wil een eigen praktijk				afgezien van eigen praktijk				overig		totaal	
	abs	%	abs	%	niet zoekend		zoekend		niet verlopen		verlopen		abs	%	abs	%
					abs	%	abs	%	abs	%	abs	%				
1974	20	64,5	-	-	-	-	-	-	2	6,5	9	29,0	-	-	31	0,5
1975	111	64,2	2	1,2	-	-	-	-	11	6,4	49	28,3	-	-	173	2,7
1976	228	66,9	3	0,9	1	0,3	-	-	17	5,0	92	27,0	-	-	341	5,3
1977	308	67,2	3	0,7	-	-	-	-	38	8,3	106	23,1	3	0,7	458	7,2
1978	323	65,8	6	1,2	2	0,4	3	0,6	25	5,1	129	26,3	3	0,6	491	7,7
1979	295	63,6	11	2,4	1	0,2	-	-	27	5,8	128	27,6	2	0,4	464	7,3
1980	273	61,8	8	1,8	4	0,9	-	-	31	7,0	120	27,1	6	1,4	442	6,9
1981	275	65,5	10	2,4	2	0,5	-	-	31	7,4	98	23,3	4	1,0	420	6,6
1982	279	62,0	8	1,8	6	1,3	2	0,4	31	6,9	121	26,9	3	0,7	450	7,0
1983	302	63,7	20	4,2	4	0,8	3	0,6	35	7,4	100	21,1	10	2,1	474	7,4
1984	300	60,2	18	3,6	10	2,0	5	1,0	49	9,8	111	22,3	5	1,0	498	7,8
1985	275	56,8	29	6,0	9	1,9	5	1,0	153	31,6	-	-	13	2,7	484	7,6
1986	244	55,6	39	8,9	9	2,1	14	3,2	117	26,7	1	0,2	15	3,4	439	6,9
1987	241	50,8	49	10,3	24	5,1	34	7,2	108	22,8	-	-	18	3,8	474	7,4
1988	159	42,1	66	17,5	41	10,8	39	10,3	53	14,0	-	-	20	5,3	378	5,9
1989	47	26,7	32	18,2	23	13,1	34	19,3	24	13,6	-	-	16	9,1	176	2,8
1990	45	23,3	39	20,2	23	11,9	48	24,9	6	3,1	-	-	32	16,6	193	3,0
totaal	3725	58,3	343	5,4	159	2,5	187	2,9	758	11,9	1064	16,7	150	2,3	6386	100,0

6. VERLOSKUNDIGEN

6. VERLOSKUNDIGEN

6.1. Aantallen

Op 1 januari 1991 zijn er in Nederland 1116 verloskundigen werkzaam (tabel 35). Vergeleken met 1990 is dat een toename van 33 verloskundigen, ofwel een groei van 3%. Van de 1116 werkzame verloskundigen zijn er 36, ofwel 3,2% van het mannelijk geslacht.

De meerderheid van de verloskundigen (71%) is werkzaam in een eigen praktijk. Daarnaast is 15% klinisch werkzaam. Het relatieve aandeel van de verloskundigen in eigen praktijk is in 1991 iets toegenomen. Als we echter kijken naar de absolute aantallen, dan is er in 1991 sprake van een duidelijke toename van het aantal verloskundigen met een eigen praktijk. Het absolute en relatieve aantal klinisch werkende verloskundigen is in de afgelopen jaren redelijk stabiel gebleven.

6.2. Vestiging en vertrek

Per saldo groeide het aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen in 1990 met 35 personen (tabel 36). Als we de groeicijfers over de afgelopen tien jaar bekijken, dan zien we een sterke groei in het begin van de jaren tachtig, daarna een aantal jaren een afnemende, maar weer een toenemende groei in de afgelopen vier jaar (figuur 6).

De groei tot 1985 is grotendeels veroorzaakt door een sterke groei van het vestigingscijfer. Daarna zien we dat het vestigingscijfer een aantal jaren lager is. Vanaf 1987 is weer sprake van een toename van het vestigingscijfer. Met als topjaar 1990, toen 82 verloskundigen een eigen praktijk begonnen of zich associeerden. Nog nooit werden er zoveel vestigingen in één jaar geregistreerd.

Als we vervolgens kijken naar de vertrekcijfers, dan moeten we constateren dat sinds het begin van de jaren tachtig sprake is van een stijgend vertrekcijfer. In 1990 hebben 47 verloskundigen de praktijk neergelegd.

In tabel 37 zien we dat de vertrekkende groep qua leeftijdsopbouw tamelijk divers is opgebouwd. Bijna 36% is jonger dan 35 jaar, terwijl 21% ouder is dan 60 jaar.

Als vestigingswijze blijft associatie met een relatief aandeel van bijna 76% veruit de populairste vestigingsvorm (tabel 38).

De praktijkvorm waarin de 82 verloskundigen in 1990 van start gingen, was voornamelijk de duopraktijk (45%). In vergelijking tot 1989 betekent dit een daling. Het aandeel verloskundigen dat in een groepspraktijk start, is in 1990 vergeleken met 1989 (32%) gestegen tot bijna 37%. Het percentage starters in een solopraktijk neemt het laatste jaar weer iets toe, en komt in 1990 op ruim 18% (tabel 39).

6.3. Samenstelling van de beroepsgroep

Leeftijd

De beroepsgroep verloskundigen kenmerkt zich door een vrij jonge leeftijdsopbouw. Het merendeel van de verloskundigen is jonger dan 40 jaar (ruim 60%), terwijl nog geen 5% ouder is dan 60 jaar (tabel 41). De klinisch werkende verloskundigen zijn relatief gezien wat jonger dan degenen die in een eigen praktijk werkzaam zijn (figuur 7). Circa 25% van de klinisch werkende verloskundigen is jonger dan 30 jaar, tegen 22% van de verloskundigen in eigen praktijk.

Praktijkvorm

Een van de meest in het oog springende ontwikkelingen is de constante daling van het absolute en relatieve aandeel van verloskundigen dat in een solopraktijk werkt. In 1980 werkte nog 75% van alle zelfstandige gevestigde verloskundigen solo. Dit percentage is gedaald tot 34% in 1991. Daarentegen is het aandeel verloskundigen werkzaam in een groepspraktijk in diezelfde periode sterk gestegen; van 5% in 1980 tot bijna 29% in 1991. Het aantal verloskundigen dat in een duopraktijk werkt, is vooral sterk gestegen in het begin van de jaren tachtig, daarna is het redelijk stabiel gebleven en bedraagt momenteel 38% (tabel 43).

In het licht van het voorgaande is het niet zo verwonderlijk dat de leeftijdsopbouw van de groep in duo- of groepspraktijk werkzame verloskundigen jonger is dan van de groep solo werkende verloskundigen (tabel 44, figuur 8). In tabel 44 zien we dat 8% van de solo werkende verloskundigen jonger is dan 30 jaar. Bij de in duo- en groepspraktijk werkende verloskundigen is circa 28% jonger dan 30 jaar.

Plaats van opleiding

In tabel 46 worden de werkzame verloskundigen per 1 januari 1991 uitgesplitst naar functie en opleiding. Hieruit blijkt dat van de verloskundigen opgeleid in Heerlen, in vergelijking tot beide andere opleidingsinstituten, een relatief groter deel (17,5%) klinisch werkzaam is. Verloskundigen opgeleid in Rotterdam zijn relatief gezien iets vaker werkzaam in een eigen praktijk dan

opgeleiden in Amsterdam en Heerlen. Van de werkzame verloskundigen die in het buitenland zijn opgeleid en die een gelijkstelling hebben gekregen, werkt 25% klinisch.

Vaste waarnemers

Op 1 januari 1991 zijn er 83 verloskundigen werkzaam als vaste waarnemster (tabel 49). Het grootste deel (40%) van deze groep is jonger dan 30 jaar. Circa 18% is tussen de 40 en 50 jaar (tabel 42).

Het merendeel (49%) van de vaste waarnemers is werkzaam in een solo-praktijk (tabel 49). Bijna 18% van deze groep is verbonden aan een groepspraktijk.

Lid NOV

Het aantal werkzame verloskundigen dat lid is van de NOV bedraagt 971. Dat is ruim 87% van alle verloskundigen. Leden worden vooral gevonden onder verloskundigen met een eigen praktijk (ruim 92%) en de waarnemers (ruim 87%). De klinisch werkzamen zijn, relatief gezien, het minst vaak lid (63%).

6.4. Aantal praktijken

Per 1 januari 1991 zijn er in Nederland 491 verloskundigen-praktijken (tabel 48). Vergeleken met 1990 is dat een toename van vier. Het grootste deel (55%) van de praktijken bestaat nog steeds uit solopraktijken. Het percentage solopraktijken neemt echter ieder jaar verder af. In 1980 bestond 86% van alle praktijken uit solopraktijken. De daling van het aantal solopraktijken gaat samen met een sterke stijging van het aantal groepspraktijken. Bijna 15% van alle praktijken in Nederland bestaat momenteel uit groepspraktijken; in 1980 circa 2%.

6.5. Spreiding en dichtheid

In vergelijking tot andere provincies zijn in Limburg relatief veel (33%) verloskundigen klinisch werkzaam (tabel 52). Zeeland (90%), Overijssel (84%) en Flevoland (80%) zijn de provincies met relatief gezien de meeste verloskundigen met een eigen praktijk. Verder is opvallend het hoge percentage waarnemers in de drie noordelijke provincies en het zeer lage percentage vaste waarnemers in Limburg.

In tabel 53 worden de verloskundigen uitgesplitst naar functie en urbanisatiegraad. Hieruit kan worden afgeleid dat met name in de grote steden (en

in iets mindere mate in de middelgrote steden) van ons land er relatief veel verloskundigen klinisch werkzaam zijn.

Verhoudingsgewijs zijn Groningen (64%) en Zeeland (56%) de provincies waarin de meeste verloskundigen in een solopraktijk werken. De provincie Utrecht scoort het laagst (16%). Utrecht is de provincie waarin relatief gezien veel (55%) verloskundigen in een groepspraktijk werken.

Uitsplitsing naar urbanisatiegraad schept een nog duidelijker beeld: Solo-praktijken vinden we voornamelijk in het verstedelijkt landelijk gebied (47%). De grote steden worden gekenmerkt door het relatief grote aantal (43%) verloskundigen dat in een groepspraktijk werkt.

In tabel 56 zien we een duidelijke samenhang tussen de provincie waarin men werkzaam is en de plaats waar men is afgestudeerd. Zo blijkt bijvoorbeeld dat van degenen die in Noord-Holland werken, bijna 70% in Amsterdam hun opleiding hebben voltooid.

Op 1 januari 1991 bedraagt het gemiddeld aantal inwoners per zelfstandig gevestigde verloskundige 18.903 (tabel 57). Dit aantal is lager dan in 1990 (19.550). We moeten dan ook constateren dat de verloskundigendichtheid in de afgelopen jaren steeds verder is toegenomen.

Bij een meer exacte operationalisatie van het begrip 'Verloskundigendichtheid' relateren we het aantal verloskundigen in eigen praktijk aan het aantal vrouwen in de leeftijd van 15 tot en met 39 jaar. Hantering van deze methode levert op 1 januari 1991 een verloskundigendichtheid op van één verloskundige per 3703 vrouwen in de bovenomschreven leeftijdsgroep (tabel 59).

De verloskundigen zijn niet gelijk over Nederland verdeeld. De verloskundigendichtheid is het hoogst in Flevoland, Noord-Holland en Limburg. Zeeland, Friesland en Groningen hebben de laagste verloskundigendichtheid (tabel 59).

Het landelijk gebied, waar het, gezien de geringe bevolkingsdichtheid en de ongunstige leeftijdsopbouw van de bevolking (door de vergrijzing), voor een verloskundige moeilijk is een rendabele praktijk te voeren, kent een zeer geringe verloskundigendichtheid (één verloskundige per 7602 vrouwen in de vruchtbare leeftijd).

Figuur 11 illustreert nog eens de variatie in verloskundigendichtheid in Nederland, nu per WGR-subregio (regio-indeling in het kader van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen). Hierbij dient opgemerkt te worden dat geen rekening gehouden is met de werkgebieden van de verloskundigen, maar slechts van hun praktijkadres is uitgegaan.

BEGRIPPEN

Verloskundige - Medicus die op grond van de wet of regelgeving de bevoegdheid is verleend, de verloskunde als verloskundige uit te oefenen

Gelijkstelling - Bevoegdheid, verleend aan een in het buitenland opgeleide verloskundige, om in Nederland de verloskunde uit te oefenen

Zelfstandig gevestigde - Verloskundige die een overeenkomst heeft met een ziekenhuis en alleen of in een maatschap of in een gezondheidscentrum een praktijk uitoefent

Klinisch werkzaam - In dienstverband van een ziekenhuis of gynaecologenmaatschap

Vaste waarnemer - Verloskundige in dienst bij een zelfstandig gevestigde verloskundige

Solopraktijk - Praktijk van een zelfstandig gevestigde verloskundige, waarin één verloskundige (eventueel met een assistent) de praktijk voert

Duopraktijk - Twee geassocieerde zelfstandig gevestigde verloskundigen met een eigen praktijk (eventueel met assistenten)

Groepspraktijk - Drie of meer geassocieerde zelfstandig gevestigde verloskundigen met een eigen praktijk (eventueel met assistenten)

Vrije vestiging - Nieuwe vestiging van een verloskundige praktijk

Overname - Vestiging van een verloskundige door voortzetting van een bestaande verloskundige praktijk

Associatie - Vestiging van een verloskundige door het aangaan van een maatschap met een of meer reeds gevestigde verloskundige(n) of door voortzetting van een bestaande praktijk door twee of meer nieuw gevestigde verloskundigen in de vorm van een maatschap

Vestigingsduur - Het aantal jaren dat een verloskundige in de huidige praktijk is gevestigd

Verloskundigendichtheid - Aantal vrouwen, in de leeftijdscategorie van 15 tot en met 39 jaar, per zelfstandig gevestigd verloskundige

Urbanisatiegraad - Typologie van gemeente waarin de mate van verstedelijking is weergegeven (naar: J.J. Harts, 1979)

- Landelijk gebied** : Gebied van gemeenten met een grootste kern van minder dan 5000 inwoners en meer dan 20% van de mannelijke beroepsbevolking werkzaam in de landbouw
- Verstedelijkt landelijk gebied:** Gebied van gemeenten met een grootste woonkern van minder dan 30.000 inwoners en meer dan 80% van de mannelijke beroepsbevolking werkzaam in de niet-agrarische sector
- Forensengemeente** : Gemeente met een grootste kern van minder dan 30.000 inwoners en meer dan 30% van de mannelijke bevolking forens
- Stedelijke gemeenten** : Gemeente met bebouwde kom met meer dan 2000 inwoners/km en een gemiddelde bevolkingsdichtheid van meer dan 500 inwoners/km ; gewoonlijk meer dan 70% van de bevolking in de bebouwde kom. Onderscheiden worden:
1. Kleine steden Gemeenten met minder dan 30.000 inwoners in de bebouwde kom
 2. Middelgrote steden Gemeenten met tussen de 30.000 en 100.000 inwoners in de bebouwde kom
 3. Grote steden Gemeenten met meer dan 100.000 inwoners in de bebouwde kom

Tabel 35: Aantal praktizerende verloskundigen naar functie vanaf 1972, per 1 januari*

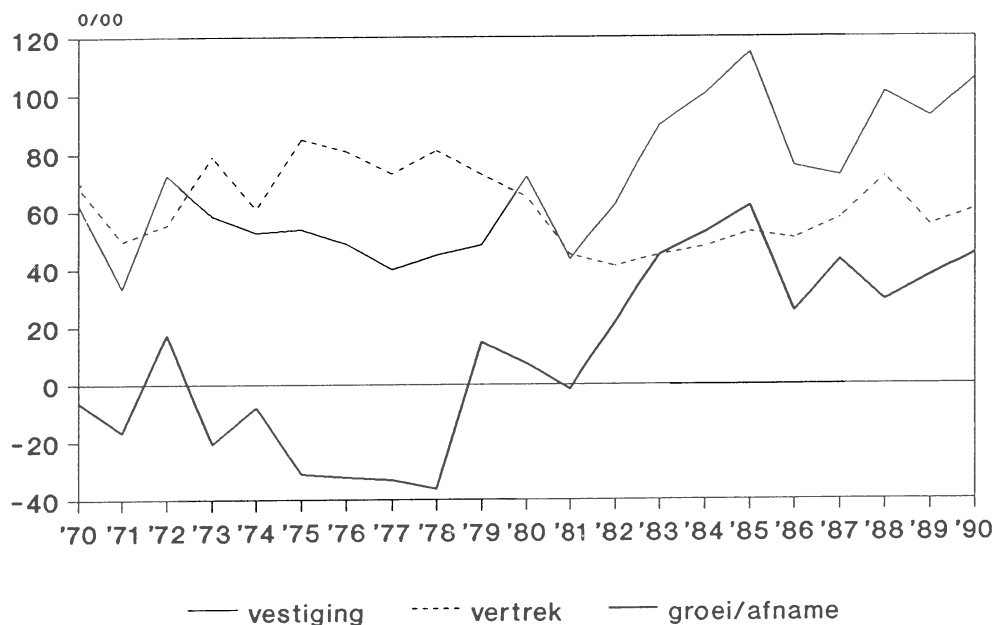
	eigen praktijk		klinisch werk- werkzaam		vaste waar- neemster		waarneemster		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1972	628	78,5	117	14,6	24	3,0	31	3,9	800	100,0
1973	639	78,2	131	16,0	20	2,5	27	3,3	817	100,0
1974	626	76,5	141	17,2	19	2,3	33	4,0	819	100,0
1975	621	75,4	147	17,9	22	2,7	33	4,0	823	100,0
1976	602	74,1	153	18,8	20	2,5	37	4,6	812	100,0
1977	583	71,6	164	20,2	27	3,3	40	4,9	814	100,0
1978	564	70,2	172	21,4	26	3,2	42	5,2	804	100,0
1979	544	68,2	168	21,1	31	3,9	54	6,8	797	100,0
1980	552	69,3	168	21,1	26	3,3	50	6,3	796	100,0
1981	556	68,1	170	20,8	29	3,6	61	7,5	816	100,0
1982	555	66,3	179	21,4	36	4,3	67	8,0	837	100,0
1983	567	65,6	173	20,0	44	5,1	81	9,3	865	100,0
1984	593	65,4	161	17,8	42	4,6	111	12,2	907	100,0
1985	625	67,2	164	17,6	46	5,0	95	10,2	930	100,0
1986	665	69,6	167	17,5	35	3,7	88	9,2	955	100,0
1987	683	69,2	173	17,5	37	3,7	95	9,6	988	100,0
1988	712	70,2	172	16,9	43	4,2	88	8,7	1015	100,0
1989	731	70,0	162	15,5	70	6,7	81	7,8	1044	100,0
1990	759	70,1	169	15,6	78	7,2	77	7,1	1083	100,0
1991	794	71,1	168	15,1	83	7,4	71	6,4	1116	100,0

* Inclusief ± 10 verloskundigen die in de loop van de jaren tachtig weer zijn gaan werken als (vaste) waarneemster.

Tabel 36: Aantal nieuw gevestigde verloskundigen (eigen praktijk) en het aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen dat de praktijk heeft neergelegd

	praktijk begonnen	praktijk neergelegd	saldo
1972	46	35	+ 11
1973	37	50	- 13
1974	33	38	- 5
1975	33	52	- 19
1976	29	48	- 19
1977	23	42	- 19
1978	25	45	- 20
1979	48	40	+ 8
1980	40	36	+ 4
1981	24	25	- 1
1982	35	23	+ 12
1983	52	26	+ 26
1984	61	29	+ 32
1985	74	34	+ 40
1986	52	34	+ 18
1987	70	41	+ 29
1988	72	53	+ 19
1989	69	41	+ 28
1990	82	47	+ 35

Figuur 6: Vestigings- en vertrekcijfers en vestigings- c.q. vertreksaldo van zelfstandig gevestigde verloskundigen vanaf 1970, per 1 januari 1991

Tabel 37: Leeftijdsverdeling van verloskundigen die in 1990 met een zelfstandige praktijk zijn begonnen of die in 1990 hun praktijk hebben neergelegd

leeftijd	praktijk begonnen		praktijk neergelegd	
	abs	%	abs	%
jonger dan 25 jaar	15	18,3	2	4,3
25-29	29	35,4	5	10,6
30-34	15	18,3	10	21,2
35-39	11	13,4	4	8,5
40-44	5	6,1	9	19,1
45-49	5	6,1	3	6,4
50-54	1	1,2	2	4,3
55-59	-	-	2	4,3
60-64	-	-	4	8,5
65-69	1	1,2	4	8,5
70 jaar en ouder	-	-	2	4,3
totaal	82	100,0	47	100,0

Tabel 38: Vestigingswijze van zich zelfstandig vestigende verloskundigen vanaf 1972

	nieuwe vrij vestiging		associatie		overname		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1972	20	43,5	7	15,2	19	41,3	46	100,0
1973	13	35,1	6	16,2	18	48,7	37	100,0
1974	6	18,2	9	27,3	18	54,5	33	100,0
1975	6	18,2	8	24,2	19	57,6	33	100,0
1976	4	13,8	15	51,7	10	34,5	29	100,0
1977	4	17,4	6	26,1	13	56,5	23	100,0
1978	2	8,0	9	36,0	14	56,0	25	100,0
1979	11	22,9	25	52,1	12	25,0	48	100,0
1980	10	25,0	17	42,5	13	32,5	40	100,0
1981	4	16,7	13	54,2	7	29,1	24	100,0
1982	7	20,0	18	51,4	10	28,6	35	100,0
1983	19	36,5	20	38,5	13	25,0	52	100,0
1984	19	31,1	31	50,9	11	18,0	61	100,0
1985	17	23,0	50	67,6	7	9,4	74	100,0
1986	11	21,6	30	58,8	10	19,6	51	100,0
1987	5	7,1	54	77,2	11	15,7	70	100,0
1988	17	23,6	46	63,9	9	12,5	72	100,0
1989	8	11,6	55	79,7	6	8,7	69	100,0
1990	14	17,1	62	75,6	6	7,3	82	100,0

Tabel 39: Praktijkvorm van zich zelfstandig vestigende verloskundigen vanaf 1972

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1972	39	84,8	5	10,9	2	4,3	46	100,0
1973	27	73,0	9	24,3	1	2,7	37	100,0
1974	24	72,7	6	18,2	3	9,1	33	100,0
1975	24	72,8	8	24,2	1	3,0	33	100,0
1976	14	48,3	14	48,3	1	3,4	29	100,0
1977	17	74,0	3	13,0	3	13,0	23	100,0
1978	16	64,0	7	28,0	2	8,0	25	100,0
1979	21	43,7	26	54,2	1	2,1	48	100,0
1980	19	47,5	20	50,0	1	2,5	40	100,0
1981	11	45,8	11	45,8	2	8,4	24	100,0
1982	15	42,9	18	51,4	2	5,7	35	100,0
1983	26	50,0	20	38,5	6	11,5	52	100,0
1984	18	29,5	39	63,9	4	6,6	61	100,0
1985	19	25,7	39	52,7	16	21,6	74	100,0
1986	14	27,5	27	52,9	10	19,6	51	100,0
1987	15	21,4	30	42,9	25	35,7	70	100,0
1988	13	18,1	35	48,6	24	33,3	72	100,0
1989	11	15,9	36	52,2	22	31,9	69	100,0
1990	15	18,3	37	45,1	30	36,6	82	100,0

Tabel 40: Reden van praktijkbeëindiging van zelfstandig gevestigde verloskundigen vanaf 1972

	natuurlijk verloop		gezinsom- standig- heden		andere functie		vertrek buiten- land		vestiging elders als verlos- kundige		overig		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1972	21	60,0	6	17,1	2	5,7	1	2,9	3	8,6	2	5,7	35	100,0
1973	25	50,0	13	26,0	5	10,0	3	6,0	4	8,0	-	-	50	100,0
1974	18	47,4	13	34,2	1	2,6	1	2,6	3	7,9	2	5,3	38	100,0
1975	30	57,7	6	11,5	4	7,7	5	9,6	4	7,7	3	5,8	52	100,0
1976	26	54,1	13	27,1	1	2,1	2	4,2	4	8,3	2	4,2	48	100,0
1977	27	64,2	2	4,8	1	2,4	2	4,8	5	11,9	5	11,9	42	100,0
1978	27	60,0	7	15,6	1	2,2	2	4,4	5	11,1	3	6,7	45	100,0
1979	25	62,5	9	22,5	2	5,0	-	-	3	7,5	1	2,5	40	100,0
1980	16	44,5	9	25,0	5	13,9	3	8,3	-	-	3	8,3	36	100,0
1981	13	52,0	3	12,0	3	12,0	2	8,0	3	12,0	1	4,0	25	100,0
1982	11	47,9	5	21,8	2	8,7	3	13,0	1	4,3	1	4,3	23	100,0
1983	18	69,3	5	19,2	1	3,8	-	-	2	7,7	-	-	26	100,0
1984	13	44,8	3	10,4	4	13,8	3	10,3	-	-	6	20,7	29	100,0
1985	18	52,9	2	5,9	2	5,9	6	17,6	4	11,8	2	5,9	34	100,0
1986	17	50,0	6	17,6	4	11,8	-	-	3	8,8	4	11,8	34	100,0
1987	17	41,5	4	9,7	7	17,1	3	7,3	4	9,8	6	14,6	41	100,0
1988	21	39,5	9	17,0	14	26,4	3	5,7	3	5,7	3	5,7	53	100,0
1989	19	46,3	8	19,5	8	19,5	-	-	2	4,9	4	9,8	41	100,0
1990	13	27,6	6	12,8	10	21,3	3	6,4	10	21,3	5	10,6	47	100,0

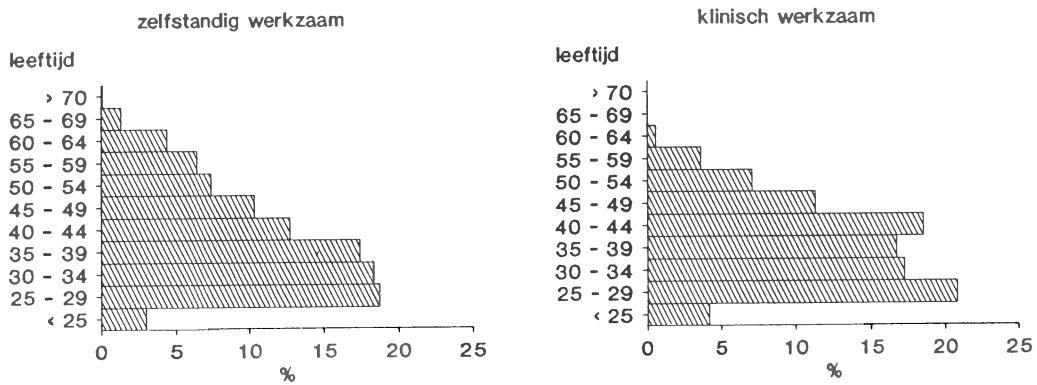
Tabel 41: Leeftijdsverdeling van alle praktizerende verloskundigen per 1 januari 1991 naar geslacht

leeftijd	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 25 jaar	-	-	51	4,7	51	4,6
25-29	8	22,2	222	20,6	230	20,6
30-34	10	27,8	191	17,7	201	18,0
35-39	9	25,0	183	16,9	192	17,2
40-44	6	16,7	144	13,3	150	13,4
45-49	3	8,3	106	9,8	109	9,8
50-54	-	-	73	6,8	73	6,5
55-59	-	-	59	5,5	59	5,3
60-64	-	-	39	3,6	39	3,5
65-69	-	-	10	0,9	10	0,9
70 jaar en ouder	-	-	2	0,2	2	0,2
totaal	36	100,0	1080	100,0	1116	100,0

Tabel 42: Leeftijdsverdeling van praktizerende verloskundigen naar functie per 1 januari 1991

leeftijd	eigen praktijk		klinisch werkzaam		vaste waarneemster		waarneemster	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 25 jaar	24	3,0	7	4,2	6	7,2	14	19,7
25-29	148	18,7	35	20,8	27	32,5	20	28,2
30-34	145	18,3	29	17,2	15	18,1	12	16,9
35-39	138	17,4	28	16,7	17	20,5	9	12,7
40-44	101	12,7	31	18,5	12	14,5	6	8,5
45-49	82	10,3	19	11,3	3	3,6	5	7,0
50-54	59	7,4	12	7,1	1	1,2	1	1,4
55-59	51	6,4	6	3,6	1	1,2	1	1,4
60-64	35	4,4	1	0,6	1	1,2	2	2,8
65-69	10	1,3	-	-	-	-	-	-
70 jaar en ouder	1	0,1	-	-	-	-	1	1,4
totaal	794	100,0	168	100,0	83	100,0	71	100,0

Figuur 7: Leeftijdsopbouw zelfstandig en klinisch werkzame verloskundigen per 1 januari 1991

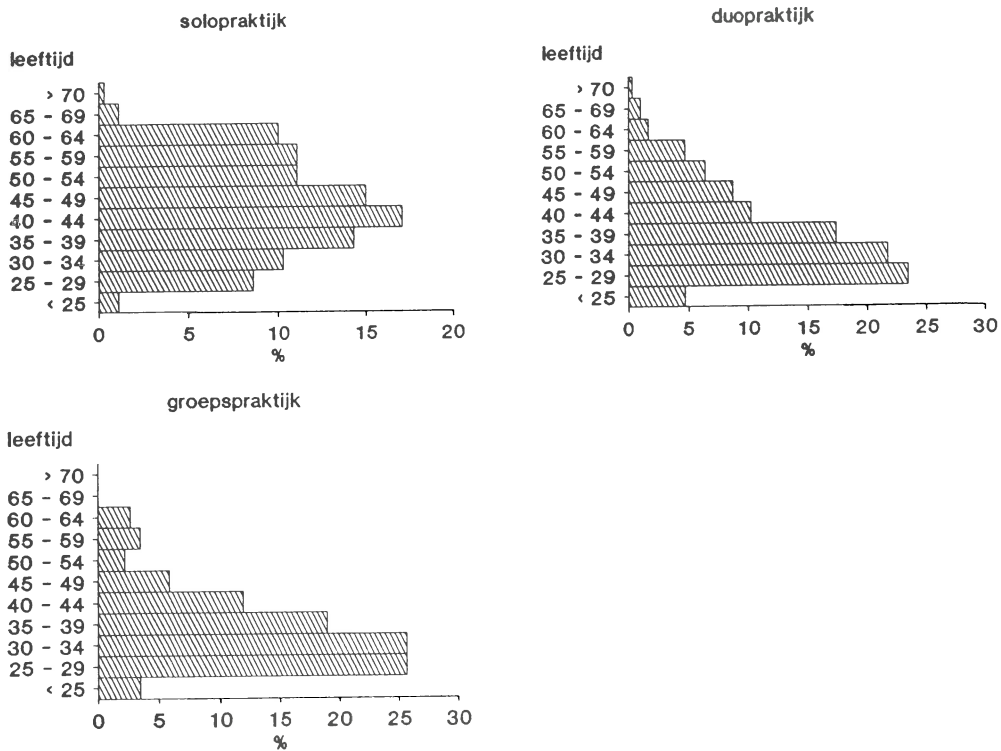
Tabel 43: Aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen (in eigen praktijk) naar praktijkvorm vanaf 1972, per 1 januari

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1972	557	88,7	59	9,4	12	1,9	628	100,0
1973	568	88,9	56	8,8	15	2,3	639	100,0
1974	551	88,0	59	9,4	16	2,6	626	100,0
1975	544	87,6	59	9,5	18	2,9	621	100,0
1976	517	85,8	63	10,5	22	3,7	602	100,0
1977	486	83,4	70	12,0	27	4,6	583	100,0
1978	463	82,1	74	13,1	27	4,8	564	100,0
1979	438	80,5	79	14,5	27	5,0	544	100,0
1980	411	74,5	114	20,6	27	4,9	552	100,0
1981	403	72,5	132	23,7	21	3,8	556	100,0
1982	399	71,9	132	23,8	24	4,3	555	100,0
1983	387	68,3	152	26,8	28	4,9	567	100,0
1984	386	65,1	172	29,0	35	5,9	593	100,0
1985	369	59,0	216	34,6	40	6,4	625	100,0
1986	343	51,6	244	36,7	78	11,7	665	100,0
1987	329	48,2	264	38,7	90	13,1	683	100,0
1988	312	43,8	254	35,7	146	20,5	712	100,0
1989	294	40,2	285	39,0	152	20,8	731	100,0
1990	284	37,4	286	37,7	189	24,9	759	100,0
1991	269	33,9	299	37,6	226	28,5	794	100,0

Tabel 44: Leeftijdsverdeling van zelfstandig gevestigde verloskundigen naar praktijkvorm per 1 januari 1991

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk	
	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 25 jaar	2	0,7	14	4,7	8	3,5
25-29	20	7,4	70	23,4	58	25,7
30-34	22	8,2	65	21,7	58	25,7
35-39	43	16,0	52	17,4	43	19,0
40-44	44	16,4	30	10,0	27	11,9
45-49	43	16,0	26	8,7	13	5,8
50-54	35	13,0	19	6,4	5	2,2
55-59	29	10,8	14	4,7	8	3,5
60-64	24	8,9	5	1,7	6	2,7
65-69	7	2,6	3	1,0	-	-
70 jaar en ouder	-	-	1	0,3	-	-
totaal	269	100,0	299	100,0	226	100,0

Figuur 8: Leeftijdsopbouw van zelfstandig gevestigde verloskundigen naar praktijkvorm per 1 januari 1991

Tabel 45: Vestigingsduur van zelfstandig gevestigde verloskundigen naar praktijkvorm per 1 januari 1991

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
0- 5 jaar	49	18,2	142	47,5	113	50,0	304	38,2
6-10	45	16,7	73	24,4	56	24,8	174	21,9
11-15	41	15,3	29	9,7	29	12,8	99	12,5
16-20	52	19,3	22	7,4	10	4,4	84	10,6
21-25	32	11,9	15	5,0	9	4,0	56	7,1
26-30	25	9,3	8	2,7	5	2,2	38	4,8
meer dan 30 jaar	25	9,3	10	3,3	4	1,8	39	4,9
totaal	269	100,0	299	100,0	226	100,0	794	100,0

Tabel 46: Aantal praktizerende verloskundigen naar functie en plaats van opleiding per 1 januari 1991

plaats van opleiding	eigen praktijk		klinisch werkzaam		waarneemster		waarneemster		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Amsterdam	257	71,2	53	14,7	27	7,5	24	6,6	361	100,0
Rotterdam	265	73,8	43	12,0	27	7,5	24	6,7	359	100,0
Heerlen	250	70,2	62	17,5	24	6,7	20	5,6	356	100,0
Buitenland	22	55,0	10	25,0	5	12,5	3	7,5	40	100,0
Totaal	794	71,1	168	15,1	83	7,4	71	6,4	1116	100,0

Tabel 47: Aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen naar praktijkvorm en plaats van opleiding per 1 januari 1991

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Amsterdam	80	31,1	89	34,7	88	34,2	257	100,0
Rotterdam	94	35,5	98	37,0	73	27,5	265	100,0
Heerlen	95	38,0	96	38,4	59	23,6	250	100,0
Buitenland	-	-	16	72,7	6	27,3	22	100,0
Totaal	269	33,9	299	37,6	226	28,5	794	100,0

Tabel 48: Aantal verloskundigenpraktijken naar praktijkvorm vanaf 1980, per 1 januari

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1980	411	86,2	57	11,9	9	1,9	477	100,0
1981	403	84,7	66	13,8	7	1,5	476	100,0
1982	399	84,3	66	14,0	8	1,7	473	100,0
1983	387	82,0	76	16,1	9	1,9	472	100,0
1984	386	79,9	86	17,8	11	2,3	483	100,0
1985	369	75,5	108	22,1	12	2,4	489	100,0
1986	343	70,0	122	24,9	25	5,1	490	100,0
1987	329	67,3	132	27,0	28	5,7	489	100,0
1988	312	64,3	127	26,2	46	9,5	485	100,0
1989	294	60,8	142	29,3	48	9,9	484	100,0
1990	284	58,3	143	29,4	60	12,3	487	100,0
1991	269	54,8	150	30,5	72	14,7	491	100,0

Tabel 49: Aantal vaste waarneemsters naar praktijkvorm per 1 januari 1991*

praktijkvorm	aantal vaste waarneemsters	
	abs	%
solopraktijk	40	48,8
duopraktijk	27	32,9
groepspraktijk	15	18,3
totaal	82*	100,0

* Van 1 vaste waarneemster is de praktijkvorm niet bekend.

Tabel 50: Aantal praktizerende verloskundigen al of niet lid van de NOV naar functie per 1 januari 1991

functie	wel lid		geen lid		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
eigen praktijk	736	92,7	58	7,3	794	100,0
klinisch werkzaam	106	63,1	62	36,9	168	100,0
vaste waarneemster	67	80,7	16	19,3	83	100,0
waarneemster	62	87,3	9	12,7	71	100,0
totaal	971	87,1	144	12,9	1116	100,0

Tabel 51: Aantal halve dagen dat klinisch werkzame verloskundigen en vaste waarneemsters werkzaam zijn per 1 januari 1991

aantal halve dagen	1 - 4		5		6 - 9		10		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
klinisch werkzaam	19	12,1	16	10,2	37	23,6	85	54,1	157*	100,0
vaste waarneemster	26	32,1	19	23,5	9	11,1	27	33,3	81**	100,0

* Van 11 klinisch werkzamen is het aantal halve dagen onbekend.

** Van 2 vaste waarneemsters is het aantal halve dagen onbekend.

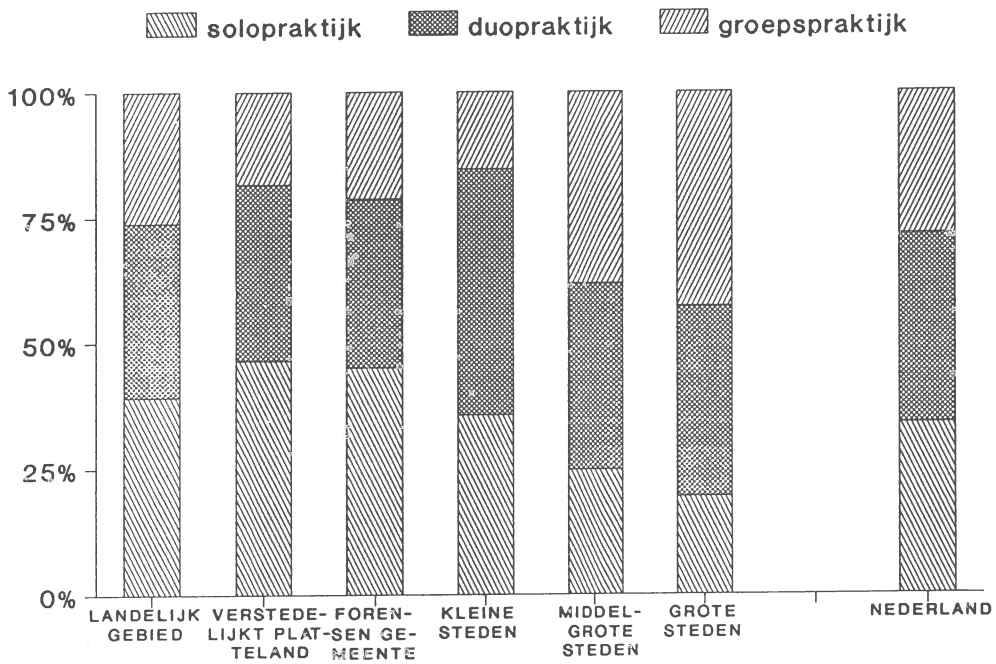
Tabel 52: Aantal praktizerende verloskundigen naar provincie en functie per 1 januari 1991

provincie	eigen praktijk		klinisch werkzaam		vaste waarnemster		waarnemster		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	22	64,7	4	11,8	2	5,9	6	17,6	34	100,0
Friesland	15	57,7	3	11,5	3	11,5	5	19,3	26	100,0
Drenthe	19	61,3	5	16,1	1	3,2	6	19,4	31	100,0
Overijssel	52	83,9	1	1,6	6	9,7	3	4,8	62	100,0
Flevoland	16	80,0	-	-	2	10,0	2	10,0	20	100,0
Gelderland	95	77,2	11	8,9	13	10,6	4	3,3	123	100,0
Utrecht	58	73,4	14	17,7	3	3,8	4	5,1	79	100,0
Noord-Holland	156	66,7	42	17,9	18	7,7	18	7,7	234	100,0
Zuid-Holland	173	75,2	29	12,6	15	6,5	13	5,7	230	100,0
Zeeland	9	90,0	-	-	1	10,0	-	-	10	100,0
Noord-Brabant	118	70,2	26	15,5	18	10,7	6	3,6	168	100,0
Limburg	61	61,6	33	33,3	1	1,0	4	4,1	99	100,0
Nederland	794	71,1	168	15,1	83	7,4	71	6,4	1116	100,0

Tabel 53: Aantal praktizerende verloskundigen naar urbanisatiegraad en functie per 1 januari 1991

urbanisatiegraad	eigen praktijk werkzaam		klinisch neemster		vaste waarnemster		waarnemster		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
landelijk gebied	46	90,2	-	-	1	2,0	4	7,8	51	100,0
verstedelijkt landelijk gebied	185	82,6	3	1,3	24	10,7	12	5,4	224	100,0
forensen-gemeenten	122	84,7	3	2,1	8	5,6	11	7,6	144	100,0
kleine steden	104	77,6	15	11,2	8	6,0	7	5,2	134	100,0
middelgrote steden	141	63,2	47	21,1	21	9,4	14	6,3	223	100,0
grote steden	196	57,6	100	29,4	21	6,2	23	6,8	340	100,0
Nederland	794	71,1	168	15,1	83	7,4	71	6,4	1116	100,0

Figuur 9: Relatief aantal verloskundigen met eigen praktijk naar praktijkvorm en urbanisatiegraad per 1 januari 1991

Tabel 54: Aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen (in eigen praktijk) naar provincie per praktijkvorm per 1 januari 1991

provincie	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	14	63,6	4	18,2	4	18,2	22	100,0
Friesland	7	46,7	8	53,3	-	-	15	100,0
Drenthe	8	42,1	8	42,1	3	15,8	19	100,0
Overijssel	23	44,2	23	44,2	6	11,6	52	100,0
Flevoland	6	37,5	-	-	10	62,5	16	100,0
Gelderland	31	32,6	45	47,4	19	20,0	95	100,0
Utrecht	9	15,5	17	29,3	32	55,2	58	100,0
Noord-Holland	36	23,1	56	35,9	64	41,0	156	100,0
Zuid-Holland	59	34,1	62	35,8	52	30,1	173	100,0
Zeeland	5	55,6	4	44,4	-	-	9	100,0
Noord-Brabant	41	34,8	53	44,9	24	20,3	118	100,0
Limburg	30	49,2	19	31,1	12	19,7	61	100,0
Nederland	269	33,9	299	37,6	226	28,5	794	100,0

Tabel 55: Aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen (in eigen praktijk) naar urbanisatiegraad en praktijkvorm per 1 januari 1991

urbanisatie- graad	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
landelijk gebied	18	39,1	16	34,8	12	26,1	46	100,0
verstedelijkt lande- landelijk gebied	86	46,5	65	35,1	34	18,4	185	100,0
forensengemeenten	55	45,1	41	33,6	26	21,3	122	100,0
kleine steden	37	35,6	51	49,0	16	15,4	104	100,0
middelgrote steden	35	24,8	52	36,9	54	38,3	141	100,0
grote steden	38	19,4	74	37,8	84	42,8	196	100,0
Nederland	269	33,9	299	37,6	226	28,5	794	100,0

Tabel 56: Aantal praktizerende verloskundigen naar provincie van vestiging en plaats van opleiding, per 1 januari 1991*

vestigingsprovincie	plaats van opleiding							
	Amsterdam		Rotterdam		Heerlen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen/Friesland/Drenthe	29	33,3	31	35,7	27	31,0	87	100,0
Overijssel/Flevoland	29	37,2	17	21,8	32	41,0	78	100,0
Gelderland	41	34,4	36	30,3	42	35,3	119	100,0
Utrecht	36	46,7	24	31,2	17	22,1	77	100,0
Noord-Holland	161	70,0	34	14,8	35	15,2	230	100,0
Zuid-Holland/Zeeland	41	17,7	162	69,8	29	12,5	232	100,0
Noord-Brabant/Limburg	24	9,5	55	21,7	174	68,8	253	100,0
totaal	361	33,6	359	33,4	356	33,0	1076	100,0

* Exclusief de in het buitenland opgeleiden.

Tabel 57: Verhouding tussen het aantal inwoners en het aantal werkzame verloskundigen (in eigen praktijk en klinisch werkzaam) per provincie per 1 januari 1991

provincie	aantal inwoners	totaal aantal werkzame verloskundigen	totaal aantal verloskundigen in eigen praktijk	aantal inwoners per werkzame verloskundige	aantal inwoners per verloskundige in eigen praktijk
Groningen	554.604	26	22	21.331	25.209
Friesland	600.013	18	15	33.334	40.001
Drenthe	443.510	24	19	18.480	23.343
Overijssel	1.026.325	53	52	19.365	19.737
Flevoland	221.505	16	16	13.844	13.844
Gelderland	1.816.935	106	95	17.141	19.126
Utrecht	1.026.841	72	58	14.262	17.704
Noord-Holland	2.397.088	198	156	12.107	15.366
Zuid-Holland	3.245.447	202	173	16.067	18.760
Zeeland	357.454	9	9	39.717	39.717
Noord-Brabant	2.209.047	144	118	15.341	18.721
Limburg	1.109.841	94	61	11.807	18.194
Nederland	15.008.610	962	794	15.601	18.903

Tabel 58: Verhouding tussen het aantal inwoners en het aantal werkzame verloskundigen (in eigen praktijk en klinisch werkzaam) naar urbanisatiegraad per 1 januari 1991

urbanisatie- graad	aantal inwoners	totaal aantal werkzame verloskundi- gen	totaal aantal verloskundi- gen in eigen praktijk	aantal inwoners per werkzame verloskundige	aantal inwoners per verloskundi- ge in eigen praktijk
landelijk gebied	1.660.663	46	46	36.101	36.101
verstedelijkt landelijk gebied	3.468.004	188	185	18.447	18.746
forensen- gemeenten	2.242.373	125	122	17.939	18.380
kleine steden	1.673.717	119	104	14.065	16.093
middelgrote steden	2.388.639	188	141	12.706	16.941
grote steden	3.575.214	296	196	12.078	18.241
Nederland	15.008.610	962	794	15.601	18.903

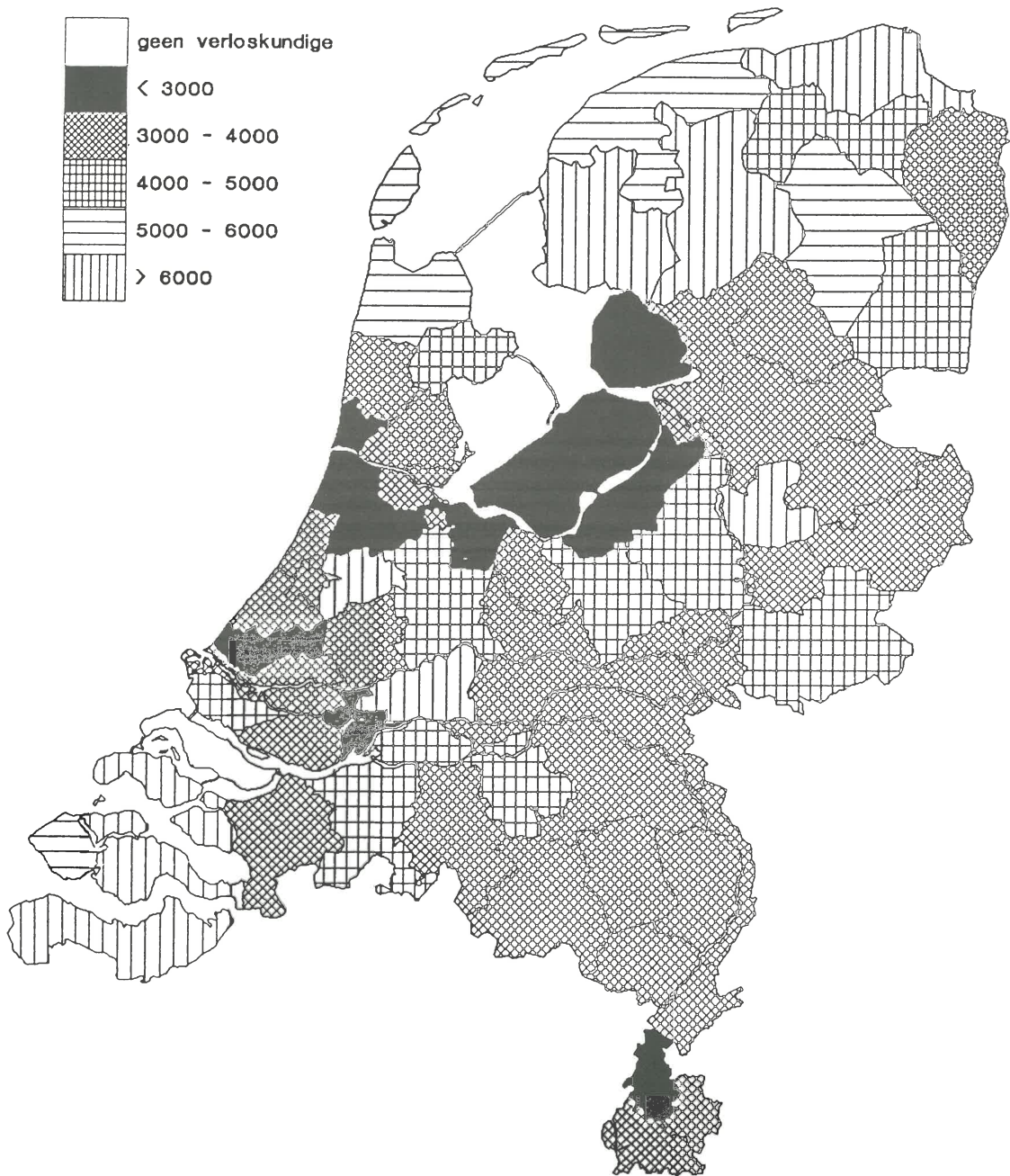
Tabel 59: Verhouding tussen het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15-39 jaar) en het aantal verloskundigen in een eigen praktijk, per provincie per 1 januari 1991

provincie	aantal vrouwen in vruchtbare leeftijd	aantal verloskundigen in eigen praktijk	aantal vrouwen in vruchtbare leeftijd per ver- loskundige
Groningen	111.080	22	5.049
Friesland	112.269	15	7.485
Drenthe	81.737	19	4.302
Overijssel	196.699	52	3.783
Flevoland	46.169	16	2.886
Gelderland	355.445	95	3.742
Utrecht	214.320	58	3.695
Noord-Holland	479.305	156	3.072
Zuid-Holland	631.825	173	3.652
Zeeland	64.107	9	7.123
Noord-Brabant	433.777	118	3.676
Limburg	213.090	61	3.493
Nederland	2.939.823	794	3.703

Tabel 60: Verhouding tussen het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15-39 jaar) en het aantal verloskundigen in een eigen praktijk, naar urbanisatiegraad, per 1 januari 1991

urbanisatie- graad	aantal vrouwen in vruchtbare leeftijd	aantal verloskundigen in eigen praktijk	aantal vrouwen in vruchtbare leeftijd per ver- loskundige
landelijk gebied	308.280	46	6.702
verstedelijkt landelijk gebied	666.193	185	3.601
forensengemeenten	418.953	122	3.434
kleine steden	327.471	104	3.149
middelgrote steden	474.961	141	3.369
grote steden	743.965	196	3.796
Nederland	2.939.823	794	3.703

Figuur 10: Verloskundigendichtheid (aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15-39) per verloskundige in eigen praktijk) per WGR-sub-regio per 1 januari 1991

7. PAS AFGESTUDEERDE VERLOSKUNDIGEN

7. PAS AFGESTUDEERDE VERLOSKUNDIGEN

In de afgelopen jaren voltooiden in Nederland jaarlijks tussen de 60 en 70 verloskundigen hun opleiding (tabel 61). In 1990 hebben in totaal 70 verloskundigen hun diploma gehaald aan een van de drie opleidingsinstituten. Dit is het hoogste aantal sinds 1984. Daarnaast zien we dat het aantal gelijkstellingen van in het buitenland opgeleide verloskundigen vrijwel ieder jaar iets toeneemt; in 1990 in totaal 17 gelijkstellingen. De meerderheid (85%) van alle afgestudeerde verloskundigen die vanaf 1984 zijn afgestudeerd, is op peildatum 1 januari 1991 werkzaam als verloskundige (tabel 62). Het grootste deel (56%) van die groep afgestudeerden is werkzaam in een eigen praktijk. Circa 6% heeft (nog) geen werk als verloskundige en 9% is om wat voor reden dan ook (voorlopig) met de werkzaamheden gestopt. De in Heerlen opgeleide verloskundigen zijn, relatief gezien, iets vaker klinisch werkzaam dan diegenen afkomstig van andere opleidingen (tabel 63). Van alle afgestudeerden in Heerlen die na 1984 hun opleiding hebben voltooid, is ruim 18% klinisch werkzaam. Voor Amsterdam en Rotterdam bedraagt dit respectievelijk 8% en 7%. Van de verloskundigen die in de afgelopen zeven jaar een gelijkstelling hebben gekregen (76 personen) is 12% klinisch werkzaam. Het grootste deel (47%) van deze laatste groep is op 1 januari 1991 niet als verloskundige werkzaam.

Dat een groot deel van de verloskundigen vrij kort na hun afstuderen aan de slag kunnen, blijkt uit tabel 62. Van de 87 afgestudeerden (inclusief gelijkstellingen) in 1991 is 92% op 1 januari 1991 aan het werk als verloskundige.

Om een indruk te krijgen of er in de loop van de jaren verschuivingen zijn opgetreden in de mogelijkheden om aan het werk te komen als verloskundige, hebben we van de verschillende cohorten bekeken welk percentage binnen één tot en met vijf jaar als verloskundige in een bepaalde functie werkzaam is (tabel 69). Beginnende verloskundigen starten relatief vaak als waarneemster; het aantal verloskundigen in een eigen praktijk neemt toe naarmate de voltooiing van de opleiding langer geleden is. Het aantal nog niet werkzamen neemt op eenzelfde manier af.

Praktijkzoekende verloskundigen

Hoe langer het geleden is dat men van de opleiding kwam of werd gelijkgesteld, hoe minder men op zoek is naar een (ander) functie als verloskundige (tabel 64). Van de in 1990 afgestudeerde verloskundigen is 40% op zoek naar een (andere) functie. Van de in 1989 en 1988 afgestudeerden is respectievelijk 19% en 8% nog zoekend. Uit tabel 65 blijkt dat het vooral de

waarneemsters in wisselende waarnemingen zijn die op zoek zijn naar een (andere) functie als verloskundige. Wisselende waarnemingen kunnen we beschouwen als een tijdelijke of doorstroomfunctie.

De meeste van de 62 zoekenden (61%) ambiëren een eigen praktijk. Van hen geven weer veruit de meesten (96%) de voorkeur aan werken in een associatie.

Het zoeken naar een (andere) functie als verloskundige geschiedt voornamelijk via het reageren op advertenties, via vrienden en kennissen en via de rechtstreekse contacten met reeds gevestigde verloskundigen.

BEGRIPPEN

Verloskundige - Medicus die op grond van de wet of regelgeving de bevoegdheid is verleend, de verloskunde als verloskundige uit te oefenen

Nog niet gevestigde verloskundige - Verloskundige, die na de opleiding (nog) niet zelfstandig gevestigd is en daartoe de plannen (nog) niet heeft opgegeven

Gelijkstelling - Bevoegdheid, verleend aan een in het buitenland opgeleide verloskundige, om in Nederland de verloskunde uit te oefenen

Zelfstandig gevestigde - Verloskundige die een overeenkomst heeft met een ziekenfonds en alleen of in een maatschap of in een gezondheidscentrum een praktijk uitoefent

Klinisch werkzaam - In dienstverband van een ziekenhuis

Vaste waarnemster - Verloskundige in dienst bij een zelfstandig gevestigde verloskundige

Solopraktijk - Praktijk van een zelfstandig gevestigde verloskundige, waarin één verloskundige (eventueel met een assistent) de praktijk voert

Duopraktijk - Twee geassocieerde zelfstandig gevestigde verloskundigen met een eigen praktijk (eventueel met assistenten)

Groepspraktijk - Drie of meer geassocieerde zelfstandig gevestigde verloskundigen met een eigen praktijk (eventueel met assistenten)

Associatie - Vestiging van een verloskundige door het aangaan van een maatschap met een of meer reeds gevestigde verloskundige(n) of door voortzetting van een bestaande praktijk door twee of meer nieuw gevestigde verloskundigen in de vorm van een maatschap

Afstudeer-cohort - Groep in een jaar afgestudeerde of gelijkgestelde verloskundigen

Tabel 61: Vanaf 1984 afgestudeerde verloskundigen naar jaar van voltooiing van de opleiding (of gelijkstelling) en plaats van opleiding

plaats van opleiding	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Amsterdam	17	23	18	14	21	18	24
Rotterdam	14	15	17	14	24	24	28
Heerlen	27	23	15	20	17	23	18
Totaal	58	61	50	48	62	65	70
Buitenland*	2	5	13	16	10	13	17

* gelijkstelling

Tabel 62: Werkzaamheden van verloskundigen, per afstudeerjaar vanaf 1984, per 1 januari 1991

werkzaamheden	1984		1985		1986		1987		1988		1989		1990	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
eigen praktijk	32	53,4	46	69,7	43	68,3	42	65,6	42	58,3	39	50,0	30	34,5
klinisch werkzaam	8	13,3	9	13,6	4	6,3	6	9,4	11	15,3	7	9,0	7	8,0
vaste waarne(e)m(st)er	4	6,7	3	4,6	3	4,8	6	9,4	7	9,7	11	14,1	17	19,6
waarne(e)m(st)er	2	3,3	-	-	1	1,6	2	3,1	2	2,8	7	9,0	26	29,9
nog niet werkzaam als verloskundige	2	3,3	1	1,5	5	7,9	3	4,7	4	5,6	8	10,2	6	6,9
niet meer werkzaam als verloskundige	12	20,0	7	10,6	7	11,1	5	7,8	6	8,3	6	7,7	1	1,1
totaal	60	100,0	66	100,0	63	100,0	64	100,0	72	100,0	78	100,0	87	100,0

Tabel 63: Werkzaamheden van verloskundigen, per afstudeerjaar vanaf 1984, naar plaats van opleiding en jaar van afstuderen, per 1 januari 1991

werkzaamheden	Rotterdam																												
	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990															
	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %															
eigen praktijk	11	64,7	16	77,8	11	78,6	14	66,6	9	50,0	7	29,2	10	71,5	12	80,0	16	94,1	9	64,3	12	50,0	13	54,2	11	39,3			
klinisch werk-zaam	1	5,9	3	13,0	-	-	1	7,1	3	14,3	2	11,0	1	4,2	2	14,3	1	6,7	-	-	3	12,5	2	8,3	1	3,6			
vaste waar- ne(e)m(st)er waar-	-	-	1	4,4	2	11,1	-	-	2	9,5	4	22,2	5	20,8	1	7,1	-	-	-	4	28,6	4	16,7	4	16,7	7	25,0		
ne(e)m(st)er nog niet werkzaam niet meer werkzaam	-	-	-	-	-	-	2	14,3	1	4,8	1	5,6	10	41,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	8,3	9	32,1		
	1	5,9	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5,6	1	4,2	-	-	-	-	-	-	-	1	4,1	-	-	-			
	4	23,5	3	13,0	2	11,1	-	-	1	4,8	1	5,6	-	-	1	7,1	2	13,3	1	5,9	1	7,1	4	16,7	3	12,5			
totaal	17	100,0	23	100,0	18	100,0	14	100,0	21	100,0	18	100,0	24	100,0	14	100,0	15	100,0	17	100,0	14	100,0	24	100,0	24	100,0			
buitenland																													
Heerlen																													
plaats van opleiding																													
	1984 <th>1985</th> <th>1986</th> <th>1987</th> <th>1988</th> <th>1989</th> <th>1990</th> <th>1984</th> <th>1985</th> <th>1986</th> <th>1987</th> <th>1988</th> <th>1989</th> <th>1990</th>	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990															
	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %															
eigen praktijk	10	37,1	15	65,2	12	80,0	17	85,0	12	70,6	14	60,9	6	33,3	1	50,0	3	60,0	1	7,7	5	31,2	4	40,0	3	23,1	6	35,2	
klinisch werk-zaam	5	18,5	5	21,7	2	13,3	2	13,3	4	23,5	2	8,7	3	16,7	-	-	-	-	2	15,4	3	18,8	1	10,0	1	7,7	2	11,8	
vaste waar- ne(e)m(st)er waar-	3	11,1	2	8,7	-	-	-	-	-	-	2	8,7	4	22,2	-	-	-	-	1	7,7	2	12,4	1	10,0	1	7,7	1	5,9	
ne(e)m(st)er nog niet werkzaam niet meer werkzaam	2	7,4	-	-	1	6,7	-	-	1	5,9	4	17,4	5	27,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	11,8	
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4,3	-	-	1	50,0	1	20,0	5	38,4	3	18,8	3	30,0	6	46,1	5	29,4
	7	25,9	1	4,4	-	-	1	5,0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	20,0	4	30,8	3	18,8	1	10,0	2	15,4	1	5,9	
totaal	27	100,0	23	100,0	15	100,0	20	100,0	17	100,0	23	100,0	18	100,0	2	100,0	5	100,0	13	100,0	16	100,0	10	100,0	13	100,0	17	100,0	

Tabel 64: Verloskundigen al dan niet op zoek naar een (andere) functie als verloskundige, naar jaar van afstuderen, per 1 januari 1991

jaar van afstuderen	op zoek*		niet op zoek		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
1984	2	3,4	56	96,6	58	100,0
1985	3	4,5	63	95,5	66	100,0
1986	-	-	63	100,0	63	100,0
1987	1	1,6	62	98,4	63	100,0
1988	6	8,3	66	91,7	72	100,0
1989	15	19,2	63	80,8	78	100,0
1990	35	40,2	52	59,8	87	100,0
Totaal	62	12,7	425	87,3	487	100,0

* Inclusief 19 personen die op de peildatum reeds verzekerd waren van een toekomstige (andere) functie als verloskundige en exclusief drie verloskundigen die de vraag niet beantwoord hebben, omdat zij op de peildatum niet te bereiken waren.

Tabel 65: Aantal verloskundigen op zoek naar een (andere) functie als verloskundige, naar jaar van afstuderen en werkzaam per 1 januari 1991*

werk- zaam- heden	1984/1987				1988				1989				1990			
	op zoek		niet op zoek		op zoek		niet op zoek		op zoek		niet op zoek		op zoek		niet op zoek	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
eigen praktijk	1	16,7	162	66,4	2	33,3	40	60,6	5	33,3	34	54,0	1	2,9	29	55,7
klinisch werkzaam	-	-	27	11,1	-	-	11	16,6	1	6,7	6	9,5	4	11,4	3	5,8
vaste waarnemer	2	33,3	14	5,7	3	50,0	4	6,1	2	13,3	9	14,3	6	17,1	11	21,2
waarnemer	1	16,7	4	1,6	-	-	2	3,0	3	20,0	4	6,3	21	60,0	5	9,6
nog niet werkzaam	-	-	9	3,7	-	-	4	6,1	1	6,7	7	11,1	2	5,7	4	7,7
niet meer werkzaam	2	33,3	28	11,5	1	16,7	5	7,6	3	20,0	3	4,8	1	2,9	-	-
totaal	6	2,4	244	97,6	6	8,3	66	91,7	15	19,2	63	80,8	35	40,2	52	59,8

* Exclusief drie verloskundigen die op de peildatum niet te bereiken waren.

Tabel 66: Gewenste functie van verloskundigen, afgestudeerd vanaf 1984, die op 1 januari 1991 op zoek zijn naar een (andere) functie als verloskundige, naar werkzaamheden per 1 januari 1991

werkzaamheden	gewenste functie					
	eigen praktijk	klinisch werkzaam	vaste waarnem(e)m(st)er	waarneming	overig	onverschillig
eigen praktijk	8	-	-	1	-	-
klinisch werkzaam	3	2	-	-	-	-
vaste waarnem(e)m(st)er	10	1	-	2	-	-
waarneming	15	2	2	1	4	1
nog niet werkzaam	1	-	2	-	-	-
niet meer werkzaam	1	2	1	1	2	-
totaal	38	7	5	5	6	1

Tabel 67: Voorkeuren ten aanzien van de praktijkvorm van de vanaf 1984 afgestudeerden, die per 1 januari 1991 op zoek zijn naar een eigen praktijk

gewenste praktijk- uitoefening	afgestudeerd in					
	1984-1989		1990		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
solopraktijk	-	-	-	-	-	-
associatie	14	100,0	22	95,7	36	97,3
gezondheidscentrum	-	-	-	-	-	-
geen voorkeur	-	-	1	4,3	1	2,7
totaal	14	100,0	23*	100,0	37	100,0

* Exclusief één verloskundige die deze vraag niet heeft beantwoord.

Tabel 68: Wijze van zoeken van verloskundigen, afgestudeerd vanaf 1984, per 1 januari 1991 op zoek naar een (andere) functie als verloskundige (N=40)^{1,2}

	abs	%
via het reageren op advertenties	28	35,5
via vrienden en kennissen	18	22,8
via het rechtstreeks benaderen van gevestigde verloskundigen	20	25,3
via het plaatsen van advertenties	3	3,8
via het rechtstreeks benaderen van een ziekenhuis	2	2,5
via uitzendorganisaties	3	3,8
via collega's	2	2,5
anders	3	3,8

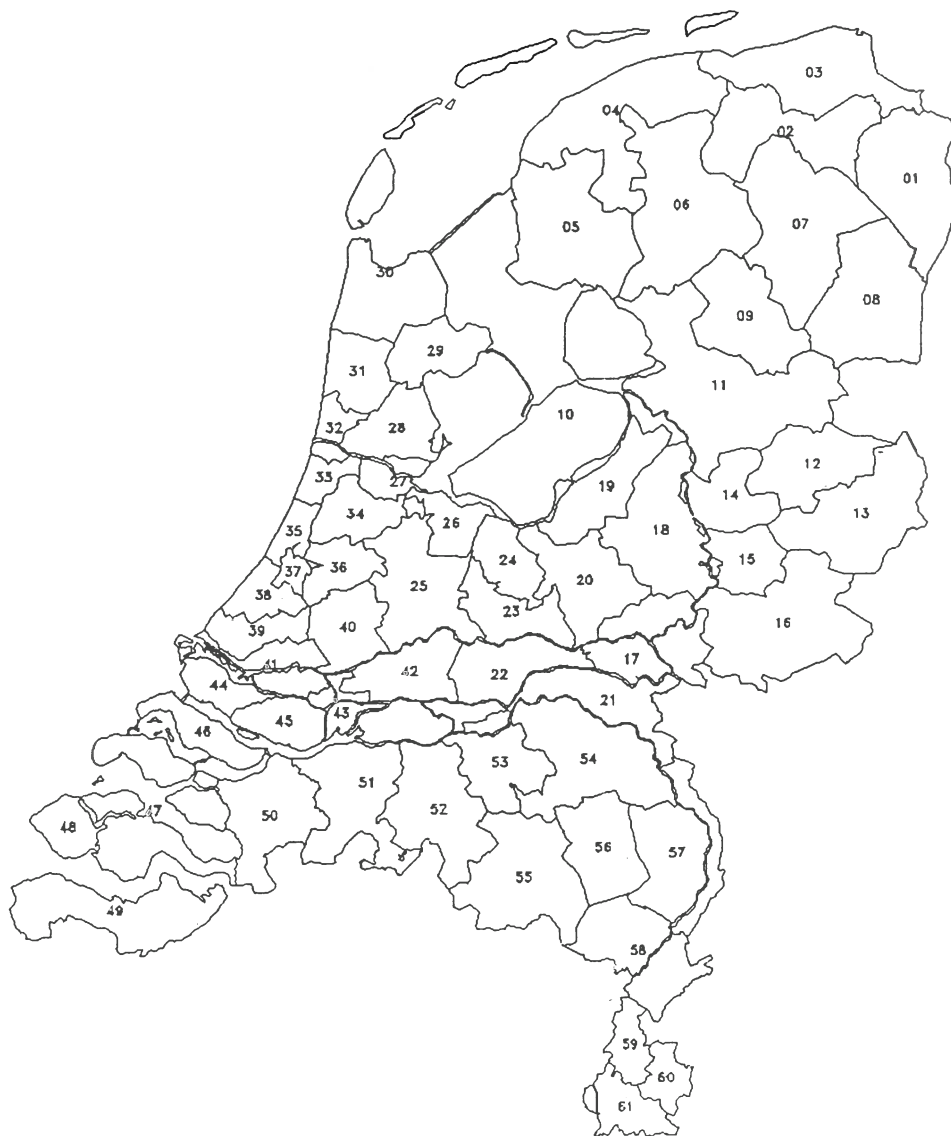
1. Exclusief 19 personen die op de peildatum reeds verzekerd waren van een toekomstige functie als verloskundige en exclusief drie personen die op de peildatum niet te bereiken waren.
2. Er konden meerdere antwoorden tegelijk ingevuld worden.

Tabel 69: Werkzaamheden van verloskundigen, afgestudeerd of gelijkgesteld sinds 1984, naar het aantal jaren van bezit van diploma of gelijkstelling, in procenten

	binnen 1 jaar										binnen 2 jaar										binnen 3 jaar																			
	1984		1985		1986		1987		1988		1989		1990		1984		1985		1986		1987		1988		1989		1984		1985		1986		1987		1988					
	60	66	63	63	100,0	100,0	64	64	100,0	100,0	72	78	87	100,0	100,0	60	66	63	63	100,0	100,0	64	64	72	78	100,0	100,0	60	66	66	66	100,0	100,0	64	72					
Eigen praktijk	16,7	27,3	12,7	12,7	40,6	26,4	19,5	34,5	36,3	48,5	33,3	56,2	43,0	50,0	51,6	63,6	52,4	64,0	56,3	23,3	9,1	23,3	9,1	9,5	7,8	15,3	23,3	9,1	23,3	9,1	9,5	7,8	15,3							
Klinisch werkzaam	16,7	16,7	17,5	9,4	5,6	6,5	8,0	20,0	15,2	22,2	7,8	13,9	9,0	23,3	9,1	23,3	9,1	9,5	7,8	15,3	23,3	9,1	23,3	9,1	9,5	7,8	15,3	23,3	9,1	23,3	9,1	9,5	7,8	15,3						
Vaste waarne(e)m(st)er	20,0	9,1	15,9	9,4	22,2	22,0	19,5	16,7	12,1	12,7	17,2	11,1	14,1	14,1	6,7	12,1	14,3	9,4	9,7	23,3	9,1	23,3	9,1	9,5	7,8	15,3	23,3	9,1	23,3	9,1	9,5	7,8	15,3							
Waarne(e)m(st)er	23,3	31,8	31,7	29,7	34,7	20,3	29,9	11,7	18,2	17,5	7,8	12,5	9,0	6,7	7,6	6,4	1,6	2,8	2,8	23,3	9,1	23,3	9,1	9,5	7,8	15,3	23,3	9,1	23,3	9,1	9,5	7,8	15,3							
Nog niet werkzaam	1,7	13,6	19,0	9,4	11,1	13,0	6,9	8,3	3,0	3,0	5,5	6,3	5,6	10,3	5,0	3,0	9,5	6,3	5,6	1,7	13,6	19,0	9,4	11,1	13,0	6,9	8,3	3,0	3,0	5,5	6,3	5,6								
Niet meer werkzaam	1,6	1,5	3,2	1,5	.	18,2	1,1	5,0	3,0	3,0	4,8	4,7	13,9	7,7	6,7	4,6	7,9	10,9	8,3	1,6	1,5	3,2	1,5	.	18,2	1,1	5,0	3,0	3,0	4,8	4,7	13,9	7,7							
Totaal %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0								
Abs	60	66	63	63	64	72	78	87	60	66	63	64	72	78	60	66	66	63	60	60	64	64	72	78	60	60	60	66	66	63	64	72								
	binnen 4 jaar										binnen 5 jaar										binnen 6 jaar										binnen 7 jaar									
	1984		1985		1986		1987		1984		1985		1986		1984		1985		1986		1984		1985		1986		1984		1985		1986		1987							
Eigen praktijk	53,3	68,2	65,1	65,6	50,0	65,1	68,3	55,0	69,7	53,4	21,7	9,1	6,3	13,3	13,3	13,6	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3	13,3								
Klinisch werkzaam	20,0	10,6	9,5	9,4	6,7	6,1	1,6	9,4	6,7	6,1	4,8	1,7	4,6	6,7	6,1	4,8	1,7	4,6	6,7	6,1	4,8	1,7	4,6	6,7	6,1	4,8	1,7	4,6	6,7	6,1	4,8	1,7	4,6							
Vaste waarne(e)m(st)er	6,7	7,6	4,8	3,1	6,7	7,6	4,8	3,1	6,7	7,6	4,8	3,1	6,7	7,6	4,8	3,1	6,7	7,6	4,8	3,1	6,7	7,6	4,8	3,1	6,7	7,6	4,8	3,1	6,7	7,6	4,8	3,1								
Waarne(e)m(st)er	3,3	3,0	7,9	4,7	3,3	3,0	7,9	4,7	3,3	3,0	7,9	4,7	3,3	3,0	7,9	4,7	3,3	3,0	7,9	4,7	3,3	3,0	7,9	4,7	3,3	3,0	7,9	4,7	3,3	3,0	7,9	4,7								
Nog niet werkzaam	10,0	4,5	11,1	7,8	11,6	18,2	11,1	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0								
Niet meer werkzaam	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0								
Totaal %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0								
Abs	60	66	63	64	60	66	63	64	60	66	63	64	60	66	63	64	60	66	63	60	66	63	64	60	66	63	64	60	66	63	64	60								

8. CONTOURENKAART WGR-REGIO

Figuur 11: Contourenkaart van de WGR-subregio's in Nederland

Namen van WGR-subregio's

1 Oost Groningen	32 Midden-kennemerland
2 Stad Groningen	33 Zuid-Kennemerland
3 Eemsmond/Noord-Groningen	34 Amstel en Meerlanden
4 Noord- en Noordoost-Friesland	34 Bollenstreek
5 Zuidwest-Friesland	36 Rijnstreek/Benthuizen
6 Oost en Zuidoost-Friesland	37 Leiden
7 Noord-Drenthe	38 's Gravenhage/Nootdorp
8 Zuidoost-Drenthe	39 Delft
9 Zuidwest-Drenthe	40 Gouda
10 Flevoland	41 Barendrecht/Nieuwe Waterweg
11 Zwolle/Hattem	42 Gorinchem/Graafstroom/Vuren
12 Almelo	43 Drechtsteden
13 Hengelo/Enschede	44 Voorne-Putten
14 Deventer	45 Beijerland/Hoeksche Waard
15 Zutphen	46 Goeree-Overflakkee
16 Doetinchem/Winterswijk/Borculo	47 De Bevelanden/Schouwen Duiveland
17 Groot-Arnhem/Liemers/Bemmel/Gendt	48 Walcheren
18 Apeldoorn/Heerde	49 Zeeuws-Vlaanderen
19 Elburg/Hardenwijk	50 West Noord-Brabant
20 Ede/Nijkerk	51 Stadsgewest Breda
21 Rijk van Nijmegen/Land van Maas en
Waal	52 Tilburg/Waalwijk
22 Tiel/Bommelerwaard/Dodewaard	53 's Hertogenbosch/Maasdiel/Haren/
Heeswijk-Dinther
23 Zuidoost-Utrecht	54 Stadsgewest Oss/Nuland/Sint
Oedenrode
24 Noordoost-Utrecht	55 Eindhoven
25 Abcoude/Utrecht/Zuidwest-Utrecht	56 Gewest Helmond
26 Het Gooi/Loosdrecht/Diemen	57 Noord-Limburg
27 Amsterdam	58 Midden-Limburg
28 Zaanstreek en Waterland	59 Westelijke Mijnstreek/Nuth
29 West-Friesland	60 Oostelijke Mijnstreek
30 Kop van Noord-Holland	61 Heuvelland/Vaals
31 Noord-Kennemerland	

9. LITERATUUR

HARTS J.J. (1979). De structuurnota, een sociaal-geografische analyse van een gebied. Geografisch Instituut Rijksuniversiteit Utrecht

POOL J.B. en L. HINGSTMAN (1990). Cijfers uit de registratie van beroepen in de eerstelijnsgezondheidszorg 1989. Utrecht, NIVEL

POOL J.B. (1992). Registratie huisartsen 1991 (brochure). Utrecht, NIVEL

WISMEIJER E.T. en POOL J.B.. Registratie verloskundigen. Peiling 1991 (brochure). Utrecht, NIVEL

BIJLAGE 1: Huisartsen per 1 januari 1990

Tabel 1: Leeftijdsverdeling van nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen en van huisartsen die de praktijk hebben neergelegd in 1989

leeftijd	nieuw zelfstandig gevestigde huisartsen		huisartsen die zijn gestopt	
	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	7	3,2	-	-
30-34	136	63,0	2	1,3
35-39	56	25,9	12	7,9
40-44	10	4,6	13	8,6
45-49	6	2,8	10	6,6
50-54	1	0,5	5	3,3
55-59	-	-	7	4,6
60-64	-	-	45	29,6
65-69	-	-	46	30,3
70 jaar en ouder	-	-	12	7,9
totaal	216	100,0	152	100,0

Tabel 2: Leeftijdsverdeling van zelfstandig gevestigde huisartsen naar geslacht per 1 januari 1990

leeftijd	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	12	0,2	5	0,6	17	0,3
30-34	496	8,8	220	28,4	716	11,2
35-39	1366	24,3	308	39,7	1674	26,2
40-44	1564	27,9	146	18,8	1710	26,8
45-49	790	14,1	47	6,1	837	13,1
50-54	464	8,3	22	2,8	486	7,6
55-59	401	7,1	19	2,4	420	6,6
60-64	439	7,8	9	1,2	448	7,0
65-69	73	1,3	-	-	73	1,1
70 jaar en ouder	7	0,1	-	-	7	0,1
totaal	5613	100,0	776	100,0	6389	100,0

Tabel 3: Leeftijdsverdeling van assistent-huisartsen naar geslacht per 1 januari 1990

leeftijd	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	3	1,8	10	4,2	13	3,2
30-34	97	57,1	116	48,3	213	52,0
35-39	52	30,6	74	30,8	126	30,7
40 jaar en ouder	18	10,5	40	16,7	58	14,1
totaal	170	100,0	240	100,0	410	100,0

Tabel 4: Zelfstandig gevestigde huisartsen naar vestigingsduur in de huidige praktijk per 1 januari 1990

vestigingsduur in jaren	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
0- 5 jaar	1122	20,0	448	57,7	1570	24,6
6-10	1227	21,09	214	2,6	1441	22,6
11-15	1354	24,1	67	8,6	1421	22,2
16-20	780	13,9	24	3,1	804	12,6
21-25	405	7,2	6	0,8	411	6,4
26-30	378	6,7	10	1,3	388	6,1
meer dan 30 jaar	330	5,9	5	1,5	335	5,2
onbekend	17	0,3	2	0,3	19	0,3
totaal	5613	100,0	776	100,0	6389	100,0

Tabel 5: Leeftijdsverdeling van zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm per 1 januari 1990

leeftijd	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk	
	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	8	0,2	7	0,4	2	0,2
30-34	278	7,9	302	15,6	136	14,2
35-39	267	21,9	611	31,6	296	30,9
40-44	927	26,5	504	26,1	279	29,1
45-49	526	15,0	202	10,5	109	11,4
50-54	322	9,2	103	5,3	61	6,4
55-59	308	8,8	79	4,1	33	3,4
60-64	301	8,6	109	5,6	38	4,0
65-69	54	1,5	15	0,8	4	0,4
70 jaar en ouder	7	0,2	1	0,1	-	-
totaal	3498	100,0	1933	100,0	958	100,0

Tabel 6: Leeftijdsverdeling van apotheekhoudende en niet-apotheekhoudende huisartsen per 1 januari 1990

leeftijd	apotheekhoudende huisartsen		niet-apotheekhoudende huisartsen	
	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	1	0,1	16	0,3
30-34	35	4,7	681	12,1
35-39	143	19,2	1531	27,1
40-44	172	23,1	1538	27,3
45-49	130	17,4	707	12,5
50-54	74	9,9	412	7,3
55-59	85	11,4	335	5,9
60-64	88	11,8	360	6,4
65-69	17	2,3	56	1,0
70 jaar en ouder	-	-	8	0,1
totaal	745	100,0	5644	100,0

Tabel 7: (Niet-)apotheekhoudende huisartsen naar vestigingsduur in huidige praktijk op 1 januari 1990

vestigingsduur	apotheekhoudende huisartsen		niet-apotheekhoudende huisartsen	
	abs	%	abs	%
0- 5 jaar	99	13,3	1471	26,1
6-10	124	16,6	1317	23,3
11-15	166	22,3	1255	22,2
16-20	128	17,2	676	12,0
21-25	71	9,5	340	6,0
26-30	87	11,7	301	5,3
meer dan 30 jaar	70	9,4	221	5,0
totaal	745	100,0	5644	100,0

Tabel 8: Aantal apotheekhoudende huisartsen naar urbanisatiegraad, per 1 januari 1990

urbanisatiegraad	apotheekhoudende huisartsen		niet-apotheekhoudende huisartsen	
	abs	%	abs	%
landelijk gebied	328	44,0	376	6,7
verstedelijkt landelijk gebied	293	39,3	1149	20,4
forensengemeenten	66	8,9	856	15,2
kleine steden	38	5,1	648	11,5
middelgrote steden	14	1,9	991	17,6
grote steden	6	0,8	1624	28,8
totaal	745	100,0	5644	100,0

Tabel 9: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen en assistent-huisartsen naar provincie en geslacht per 1 januari 1990

provincie	zelfstandig gevestigde huisartsen			assistent-huisartsen		
	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal
Groningen	211	26	237	10	11	21
Friesland	238	27	265	4	8	12
Drenthe	176	9	185	4	9	13
Overijssel	382	30	412	6	11	17
Flevoland	83	20	103	2	-	2
Gelderland	685	92	777	17	21	38
Utrecht	375	67	442	11	28	39
Noord-Holland	910	166	1076	41	53	94
Zuid-Holland	1139	206	1345	35	66	101
Zeeland	143	7	150	8	9	17
Noord-Brabant	842	83	925	15	16	31
Limburg	429	43	472	17	8	25
Nederland	5613	776	6389	170	240	410

Tabel 10: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar urbanisatiegraad en geslacht per 1 januari 1990

urbanisatiegraad	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
landelijk gebied	643	11,5	61	7,9	704	11,0
verstedelijkt landelijk gebied	1306	23,3	136	17,5	1442	22,6
forensengemeenten	800	14,3	122	15,7	922	14,4
kleine steden	623	11,1	63	8,1	686	10,7
middelgrote steden	887	15,8	118	15,2	1005	15,7
grote steden	1354	24,1	276	35,6	1630	25,5
Nederland	5613	100,0	776	100,0	6389	100,0

Tabel 11: Aantal assistent-huisartsen naar urbanisatiegraad en geslacht per 1 januari 1990

urbanisatiegraad	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
landelijk gebied	20	11,8	31	12,9	51	12,4
verstedelijkt landelijk gebied	35	20,6	34	14,2	69	16,8
forensengemeenten	19	11,2	44	18,3	63	15,4
kleine steden	15	8,8	24	10,0	39	9,5
middelgrote steden	25	14,7	32	13,3	57	13,9
grote steden	56	32,9	75	31,3	131	32,0
Nederland	170	100,0	240	100,0	410	100,0

Tabel 12: Leeftijdsverdeling van zelfstandig gevestigde huisartsen naar urbanisatiegraad per 1 januari 1990

leeftijd	landelijk gebied		verstedelijkt landelijk		forensen-gemeenten		kleine steden		middelgrote steden		grote steden	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 30 jaar	1	0,1	4	0,3	2	0,2	1	0,2	4	0,4	5	0,3
30-34	74	10,5	158	11,0	112	12,1	67	9,8	125	12,4	180	11,0
35-39	188	26,7	373	25,9	230	25,0	169	24,6	284	28,3	430	26,4
40-44	166	23,6	349	24,2	246	26,7	185	27,0	289	28,8	475	29,1
45-49	114	16,2	204	14,2	116	12,6	107	15,6	110	10,9	186	11,4
50-54	49	7,0	129	9,0	86	9,3	60	8,7	61	6,1	101	6,2
55-59	50	7,1	106	7,4	66	7,2	47	6,9	59	5,9	92	5,6
60-64	53	7,5	97	6,7	55	6,0	46	6,7	63	6,3	134	8,2
65-69	9	1,3	22	1,5	9	1,0	3	0,4	9	0,9	21	1,3
70 jaar en ouder	-	-	-	-	-	-	1	0,2	1	0,1	6	0,4
totaal	704	100,0	1442	100,0	922	100,0	686	100,0	1005	100,0	1630	100,0

Tabel 13: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm en provincie per 1 januari 1990

provincie	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		gezondheids-centrum		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	166	70,0	38	16,0	25	10,6	8	3,4	237	100,0
Friesland	169	63,8	79	29,8	11	4,2	6	2,3	265	100,0
Drenthe	95	51,4	60	32,4	15	8,1	15	8,1	185	100,0
Overijssel	261	63,3	104	25,3	30	7,3	17	4,1	412	100,0
Flevoland	25	24,3	5	5,8	-	0,0	72	70,0	103	100,0
Gelderland	426	54,8	257	33,1	51	7,9	33	4,2	777	100,0
Utrecht	206	46,6	128	29,0	62	14,0	47	10,4	442	100,0
Noord-Holland	607	29,0	286	26,6	65	6,0	118	11,0	1076	100,0
Zuid-Holland	770	57,2	367	27,3	82	6,1	127	9,4	1345	100,0
Zeeland	99	66,0	42	28,0	9	6,0	-	0,0	150	100,0
Noord-Brabant	468	50,6	306	33,1	111	12,0	40	4,3	925	100,0
Limburg	197	41,7	162	34,3	77	16,3	36	7,6	472	100,0
Nederland	3489	54,6	1835	28,7	548	8,6	517	8,1	6389	100,0
Gezondheidscentra	9	1,7	98	19,0	410	79,3	517	100,0		

Tabel 14: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm en urbanisatiegraad per 1 januari 1990

provincie	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		gezondheids- centrum		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
landelijk gebied	448	63,6	204	29,0	34	4,8	18	2,6	704	100,0
verstedelijkt landelijk gebied	695	48,2	505	35,0	144	10,0	98	6,8	1442	100,0
forensengemeenten	525	56,9	226	24,5	57	6,2	114	12,4	922	100,0
kleine steden	377	55,0	202	29,4	84	12,2	23	3,4	686	100,0
middelgrote steden	537	53,4	280	27,9	103	10,2	85	8,5	1005	100,0
grote steden	907	55,6	418	25,7	126	7,7	179	11,0	1630	100,0
Nederland	3489	54,6	1835	28,7	548	8,6	517	8,1	6389	100,0

Tabel 15: Aantal inwoners per huisarts (zelfstandig gevestigde huisartsen, en zelfstandig gevestigde huisartsen + langdurig assistenten) per provincie per 1 januari 1990

provincie	aantal inwoners	aantal zelfstandig gevestigde huisartsen	inwoners per zelfstan- dig gevestig- de huisarts	aantal huisartsen + langdurig assistenten	inwoners per huisarts + langdurig assistenten
Groningen	553.862	237	2336	258	2146
Friesland	599.151	265	2260	277	2163
Drenthe	441.028	185	2383	198	2227
Overijssel	1.020.424	412	2476	429	2378
Flevoland	211.507	103	2053	105	2014
Gelderland	1.804.209	777	2322	815	2213
Utrecht	1.015.515	442	2297	481	2111
Noord-Holland	2.376.015	1076	2208	1170	2030
Zuid-Holland	3.219.839	1345	2393	1446	2226
Zeeland	355.947	150	2373	167	2131
Noord-Brabant	2.189.481	925	2367	956	2290
Limburg	1.103.960	472	2338	497	2221
Nederland	14.890.938	6389	2330	6799	2190

Tabel 16: Aantal inwoners per huisarts (zelfstandig gevestigde huisartsen, en zelfstandig gevestigde huisartsen + langdurig assistenten) naar urbanisatiegraad per 1 januari 1990

urbanisatie- graad	aantal inwoners	aantal zelfstandig gevestigde huisartsen	inwoners per zelfstan- dig gevestig- de huisarts	aantal huisartsen + langdurig assistenten	inwoners per huisarts + langdurig assistenten
landelijk gebied	1.681.187	704	2388	755	2227
verstedelijkt landelijk gebied	3.435.279	1442	2382	1511	2274
forensengemeenten	2.208.102	922	2395	985	2242
kleine steden	1.652.594	686	209	725	2279
middelgrote steden	2.363.938	1005	2352	1062	2226
grote steden	3.549.838	1630	2178	1761	2016
Nederland	14.890.938	6389	2330	6799	2190

**BIJLAGE 2: Nog niet gevestigde huisartsen per 1 januari
1990**

Tabel 17: Overzicht van de activiteiten van alle vanaf 1974 afgestudeerden van de huisartsenopleiding op 1 januari 1990

Jaar	gevestigd		assistent		wil een eigen praktijk				afgezien van eigen praktijk				overig		totaal	
	abs	%	abs	%	niet zoekend		zoekend		niet verlopen		verlopen		abs	%	abs	%
					abs	%	abs	%	abs	%	abs	%				
1974	20	64,5	-	-	-	-	-	-	2	6,5	9	29,0	-	-	31	0,5
1975	111	64,2	2	1,2	-	-	-	-	13	7,5	47	27,2	-	-	173	2,8
1976	228	66,9	3	0,9	1	0,3	-	-	20	5,9	88	25,8	1	0,3	341	5,5
1977	308	67,2	3	0,7	1	0,2	-	-	38	8,3	106	23,1	2	0,4	458	7,4
1978	320	65,2	9	1,8	4	0,8	3	0,6	27	5,5	126	25,7	2	0,4	491	7,9
1979	295	63,6	12	2,6	-	-	-	-	36	7,8	119	25,6	2	0,4	464	7,5
1980	270	61,1	8	1,8	3	0,7	2	0,5	38	8,6	112	25,3	9	2,0	442	7,1
1981	272	64,8	11	2,6	1	0,2	3	0,7	33	7,9	94	22,4	6	1,4	420	6,8
1982	274	60,9	11	2,4	8	1,8	6	1,3	36	8,0	113	25,1	2	0,4	450	7,3
1983	297	62,7	17	3,6	2	0,4	11	2,3	67	14,1	66	13,9	14	3,0	474	7,7
1984	293	58,8	23	4,6	2	0,4	15	3,0	149	29,9	4	0,8	12	2,4	498	8,0
1985	252	52,1	34	7,0	12	2,5	28	5,8	142	29,3	-	-	16	3,3	484	7,8
1986	195	44,4	50	11,4	9	2,1	45	10,3	115	26,2	-	-	25	5,7	439	7,1
1987	178	37,6	73	15,4	22	4,6	73	15,4	99	20,9	-	-	29	6,1	474	7,7
1988	82	21,7	88	23,3	38	10,1	101	26,7	36	9,5	-	-	3	0,7	378	6,1
1989	16	9,1	26	14,8	33	18,8	67	38,1	18	10,2	-	-	16	9,1	176	2,8
totaal	3411	55,1	370	6,0	136	2,2	354	5,7	869	14,0	884	14,3	169	2,7	6193	100,0

BIJLAGE 3: Verloskundigen per 1 januari 1990

Tabel 1: Leeftijdsverdeling van verloskundigen die in 1989 met een zelfstandige praktijk zijn begonnen of die in 1989 hun praktijk hebben neergelegd

leeftijd	praktijk begonnen		praktijk neergelegd	
	abs	%	abs	%
jonger dan 25 jaar	12	17,4	-	-
25-29	25	36,2	7	17,1
30-34	15	21,7	8	19,5
35-39	10	14,5	3	7,3
40-44	4	5,8	1	2,4
45-49	2	2,9	1	2,4
50-54	1	1,5	1	2,4
55-59	-	-	6	14,7
60-64	-	-	7	17,1
65-69	-	-	6	14,7
70 jaar en ouder	-	-	1	2,4
totaal	69	100,0	41	100,0

Tabel 2: Leeftijdsverdeling van alle praktizerende verloskundigen per 1 januari 1990 naar geslacht

leeftijd	mannen		vrouwen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 25 jaar	-	-	41	3,9	41	3,8
25-29	6	17,7	234	22,5	240	22,3
30-34	12	35,3	182	17,5	194	18,0
35-39	8	23,5	163	15,6	171	15,9
40-44	6	17,7	137	13,2	143	13,3
45-49	1	2,9	102	9,8	103	9,6
50-54	-	-	68	6,5	68	6,3
55-59	-	-	62	6,0	62	5,8
60-64	1	2,9	42	4,0	43	4,0
65-69	-	-	7	0,7	7	0,7
70 jaar en ouder	-	-	3	0,3	3	0,3
totaal	34	100,0	1041	100,0	1075	100,0

Tabel 3: Leeftijdsverdeling van praktizerende verloskundigen naar functie per 1 januari 1990

leeftijd	eigen praktijk		klinisch werkzaam		vaste waarneemster		waarneemster	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 25 jaar	18	2,4	4	2,4	9	12,3	10	12,8
25-29	152	20,0	35	21,3	27	37,0	26	33,3
30-34	132	17,4	33	20,1	17	23,3	12	15,4
35-39	126	16,5	28	17,1	9	12,3	8	10,3
40-44	106	13,9	25	15,3	3	4,1	9	11,5
45-49	72	9,5	21	12,8	4	5,5	6	7,7
50-54	54	7,1	10	6,1	3	4,1	1	1,3
55-59	53	7,0	7	4,3	1	1,4	1	1,3
60-64	39	5,1	1	0,6	-	-	3	3,8
65-69	6	0,8	-	-	-	-	1	1,3
70 jaar en ouder	2	0,3	-	-	-	-	1	1,3
totaal	760	100,0	164	100,0	73	100,0	78	100,0

Tabel 4: Leeftijdsverdeling van zelfstandig gevestigde verloskundigen naar praktijkvorm per 1 januari 1990

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk	
	abs	%	abs	%	abs	%
jonger dan 25 jaar	3	1,1	8	2,8	7	3,7
25-29	24	8,6	77	26,7	51	26,5
30-34	29	10,3	58	20,1	45	23,4
35-39	40	14,3	51	17,7	35	18,2
40-44	48	17,1	35	12,2	23	12,0
45-49	42	15,0	20	7,0	10	5,2
50-54	31	11,1	16	5,6	7	3,7
55-59	31	11,1	15	5,2	7	3,7
60-64	28	10,0	5	1,7	6	3,1
65-69	3	1,1	2	0,7	1	0,5
70 jaar en ouder	1	0,3	1	0,3	-	-
totaal	280	100,0	288	100,0	192	100,0

Tabel 5: Vestigingsduur van zelfstandig gevestigde verloskundigen naar praktijkvorm per 1 januari 1990

	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
0- 5 jaar	56	20,0	149	51,8	95	49,5	300	39,5
6-10	48	17,1	60	20,8	46	23,9	154	20,2
11-15	44	15,8	30	10,4	23	12,0	97	12,8
16-20	48	17,1	22	7,6	10	5,2	80	10,5
21-25	39	13,9	10	3,5	11	5,7	60	7,9
26-30	19	6,8	6	2,1	3	1,6	28	3,7
meer dan 30 jaar	26	9,3	11	3,8	4	2,1	41	5,4
totaal	280	100,0	288	100,0	192	100,0	760	100,0

Tabel 6: Aantal praktizerende verloskundigen naar functie en plaats van opleiding per 1 januari 1990

plaats van opleiding	eigen praktijk		klinisch werkzaam		waarneemster		waarneemster		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Amsterdam	246	71,3	51	14,8	23	6,7	25	7,2	345	100,0
Rotterdam	254	74,0	40	11,7	24	7,0	25	7,3	343	100,0
Heerlen	246	68,9	64	17,9	20	5,6	27	7,6	357	100,0
Buitenland	14	46,7	9	30,0	6	20,0	1	3,3	30	100,0
totaal	760	70,7	164	15,3	73	6,8	78	7,2	1075	100,0

Tabel 7: Aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen naar praktijkvorm en plaats van opleiding per 1 januari 1990

plaats van opleiding	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Amsterdam	77	31,3	89	36,2	80	32,5	246	100,0
Rotterdam	100	39,4	91	35,8	63	24,8	254	100,0
Heerlen	103	41,9	98	39,8	45	18,3	246	100,0
Buitenland	-	-	10	71,4	4	28,6	14	100,0
Totaal	280	36,8	288	37,9	192	25,3	760	100,0

Tabel 8: Aantal verloskundigenpraktijken naar praktijkvorm vanaf 1980, per 1 januari 1990

plaats van opleiding	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1980	411	86,2	57	11,9	9	1,9	477	100,0
1981	403	84,7	66	13,8	7	1,5	476	100,0
1982	399	84,3	66	14,0	8	1,7	473	100,0
1983	387	82,0	76	16,1	9	1,9	472	100,0
1984	386	79,9	86	17,8	11	2,3	483	100,0
1985	369	75,5	108	22,1	12	2,4	489	100,0
1986	343	70,0	122	24,9	25	5,1	490	100,0
1987	329	67,3	132	27,0	28	5,7	489	100,0
1988	312	64,3	127	26,2	46	9,5	485	100,0
1989	294	60,6	142	29,3	49	10,1	485	100,0
1990	280	57,7	144	29,7	61	12,6	485	100,0

Tabel 9: Aantal vaste waarneemsters naar praktijkvorm per 1 januari 1990

praktijkvorm	aantal vaste waarneemsters	
	abs	%
solopraktijk	38	52,8
duopraktijk	29	40,3
groepspraktijk	5	6,9
totaal	72*	100,0

* Van 1 vaste waarneemster is de praktijkvorm niet bekend.

Tabel 10: Aantal praktizerende verloskundigen al of niet lid van de NOV naar functie per 1 januari 1990

functie	wel lid		geen lid		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
eigen praktijk	702	92,4	58	7,6	760	100,0
klinisch werkzaam	99	60,4	65	39,6	164	100,0
vaste waarneemster	62	84,9	11	15,1	73	100,0
waarneemster	59	75,6	19	24,4	78	100,0
totaal	922	85,8	153	14,2	1075	100,0

Tabel 11: Aantal halve dagen dat klinisch werkzame verloskundigen werkzaam zijn per 1 januari 1990

aantal halve dagen	1 - 4		5		6 - 9		10		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
klinisch werkzaam	14	9,2	10	6,6	40	26,3	88	57,9	152*	100,0

* Van 12 personen is het aantal halve dagen onbekend.

Tabel 12: Aantal praktizerende verloskundigen naar provincie en functie per 1 januari 1990

provincie	eigen praktijk		klinisch werkzaam		vaste waarnemer		waarneemster		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	21	75,0	3	10,7	1	3,6	3	10,7	28	100,0
Friesland	16	66,6	3	12,5	1	4,2	4	16,7	24	100,0
Drenthe	20	74,1	4	14,8	1	3,7	2	7,4	27	100,0
Overijssel	49	83,0	1	1,7	4	6,8	5	8,5	59	100,0
Flevoland	14	77,8	-	-	1	5,5	3	16,7	18	100,0
Gelderland	90	78,3	11	9,6	5	4,3	9	7,8	115	100,0
Utrecht	55	72,4	14	18,4	1	1,3	6	7,9	76	100,0
Noord-Holland	147	65,9	39	17,5	22	9,9	15	6,7	223	100,0
Zuid-Holland	166	70,9	31	13,3	16	6,8	21	9,0	234	100,0
Zeeland	9	90,0	-	-	1	10,0	-	-	10	100,0
Noord-Brabant	111	71,2	23	14,7	16	10,3	6	3,8	156	100,0
Limburg	62	59,1	35	33,3	4	3,8	4	3,8	105	100,0
Nederland	760	70,7	164	15,3	73	6,8	78	7,2	1075	100,0

Tabel 13: Aantal praktizerende verloskundigen naar urbanisatiegraad en functie per 1 januari 1990

urbanisatiegraad	eigen praktijk		klinisch werkzaam		vaste waarnemer		waarneemster		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
landelijk gebied	42	85,7	-	-	2	4,1	5	10,2	49	100,0
verstedelijkt landelijk gebied	177	84,7	2	1,0	16	7,6	14	6,7	209	100,0
forensengemeenten	118	85,5	2	1,4	6	4,4	12	8,7	138	100,0
kleine steden	101	78,9	13	10,1	8	6,3	6	4,7	128	100,0
middelgrote steden	139	66,5	45	21,5	13	6,2	12	5,8	209	100,0
grote steden	183	53,5	102	29,8	28	8,2	29	8,5	342	100,0
Nederland	760	70,7	164	15,3	73	6,8	78	7,2	1075	100,0

Tabel 14: Aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen (in eigen praktijk) naar provincie per praktijkvorm per 1 januari 1990

provincie	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	13	62,0	4	19,0	4	19,0	21	100,0
Friesland	7	43,8	6	37,5	3	18,7	16	100,0
Drenthe	8	40,0	6	30,0	6	30,0	20	100,0
Overijssel	21	42,9	22	44,9	6	12,2	49	100,0
Flevoland	8	57,2	3	21,4	3	21,4	14	100,0
Gelderland	34	37,8	40	44,4	16	17,8	90	100,0
Utrecht	9	16,4	20	36,3	26	47,3	55	100,0
Noord-Holland	37	25,2	53	36,0	57	38,8	147	100,0
Zuid-Holland	61	36,7	68	41,0	37	22,3	166	100,0
Zeeland	5	55,6	4	44,4	-	-	9	100,0
Noord-Brabant	47	42,3	36	32,5	28	25,2	111	100,0
Limburg	30	48,4	26	41,9	6	9,7	62	100,0
Nederland	280	36,8	288	37,9	192	25,3	760	100,0

Tabel 15: Aantal zelfstandig gevestigde verloskundigen (in eigen praktijk) naar urbanisatiegraad en praktijkvorm per 1 januari 1990

urbanisatie- graad	solopraktijk		duopraktijk		groepspraktijk		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
landelijk gebied	17	40,5	19	45,2	6	14,3	42	100,0
verstedelijkt lande- landelijk gebied	97	54,8	52	29,4	28	15,8	177	100,0
forensengemeenten	55	46,6	43	36,5	20	16,9	118	100,0
kleine steden	34	33,7	52	51,5	15	14,8	101	100,0
middelgrote steden	39	28,1	52	37,4	48	34,5	139	100,0
grote steden	38	20,8	70	38,3	75	40,9	183	100,0
Nederland	280	36,8	288	37,9	192	25,3	760	100,0

Tabel 16: Aantal praktizerende verloskundigen naar provincie van vestiging en plaats van opleiding, per 1 januari 1990*

vestigingsprovincie	plaats van opleiding							
	Amsterdam		Rotterdam		Heerlen		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen/Friesland/Drenthe	25	33,3	27	36,0	23	30,7	75	100,0
Overijssel/Flevoland	27	36,0	19	25,3	29	38,7	75	100,0
Gelderland	36	32,7	35	31,8	39	35,5	110	100,0
Utrecht	37	48,7	21	27,6	18	23,7	76	100,0
Noord-Holland	157	72,0	29	13,3	32	14,7	218	100,0
Zuid-Holland/Zeeland	40	16,7	164	68,6	35	14,7	239	100,0
Noord-Brabant/Limburg	23	9,1	48	19,1	181	71,8	252	100,0
totaal	345	33,0	343	32,8	357	34,2	1045	100,0

* Exclusief de in het buitenland opgeleiden.

Tabel 17: Verhouding tussen het aantal inwoners en het aantal werkzame verloskundigen (in eigen praktijk en klinisch werkzaam) per provincie per 1 januari 1990

provincie	aantal inwoners	totaal aantal werkzame verloskundigen	totaal aantal verloskundigen in eigen praktijk	aantal inwoners per werkzame verloskundige	aantal inwoners per verloskundige in eigen praktijk
Groningen	553.862	24	21	23.078	26.374
Friesland	599.151	19	16	31.534	37.447
Drenthe	441.028	24	20	18.376	22.051
Overijssel	1.020.424	50	49	20.408	20.825
Flevoland	211.507	14	14	15.108	15.108
Gelderland	1.804.209	101	90	17.863	20.047
Utrecht	1.015.515	69	55	14.718	18.464
Noord-Holland	2.376.015	186	147	12.774	16.163
Zuid-Holland	3.219.839	197	166	16.344	19.397
Zeeland	355.947	9	9	39.550	39.550
Noord-Brabant	2.189.481	134	111	16.339	19.725
Limburg	1.103.960	97	62	11.381	17.806
Nederland	14.890.938	924	760	16.116	19.593

Tabel 18: Verhouding tussen het aantal inwoners en het aantal werkzame verloskundigen (in eigen praktijk en klinisch werkzaam) naar urbanisatiegraad per 1 januari 1990

urbanisatie- graad	aantal inwoners	totaal aantal werkzame verloskundi- gen	totaal aantal verloskundi- gen in eigen praktijk	aantal inwoners per werkzame verloskundige	aantal inwoners per verloskundi- ge in eigen praktijk
landelijk gebied	1.681.187	42	42	40.028	40.028
verstedelijkt landelijk gebied	3.435.279	179	177	19.192	19.408
forensen- gemeenten	2.208.102	120	118	18.401	18.713
kleine steden	1.652.594	114	101	14.496	16.362
middelgrote steden	2.363.938	184	139	12.847	17.007
grote steden	3.549.838	285	183	12.456	19.398
Nederland	14.890.938	924	760	16.116	19.593

Tabel 19: Verhouding tussen het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15-39 jaar) en het aantal verloskundigen in een eigen praktijk, per provincie per 1 januari 1990

provincie	aantal vrouwen in vruchtbare leeftijd	aantal verloskundigen in eigen praktijk	aantal vrouwen in vruchtbare leeftijd per ver- loskundige
Groningen	111.570	21	5.313
Friesland	113.283	16	7.080
Drenthe	82.333	20	4.117
Overijssel	197.527	49	4.031
Flevoland	44.563	14	3.183
Gelderland	356.930	90	3.966
Utrecht	213.324	55	3.879
Noord-Holland	479.238	147	3.260
Zuid-Holland	631.994	166	3.807
Zeeland	64.617	9	7.180
Noord-Brabant	436.221	111	3.930
Limburg	215.602	62	3.477
Nederland	2.947.202	760	3.878

BIJLAGE 4: Pas afgestudeerde verloskundigen per 1 januari 1990

Tabel 20: Verhouding tussen het aantal vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15-39 jaar) en het aantal verloskundigen in een eigen praktijk, naar urbanisatiegraad, per 1 januari 1990

urbanisatie- graad	aantal vrouwen in vruchtbare leeftijd	aantal verloskundigen in eigen praktijk	aantal vrouwen in vruchtbare leeftijd per ver- loskundige
landelijk gebied	316.665	42	7.540
verstedelijkt landelijk gebied	669.428	177	3.782
forensengemeenten	419.055	118	3.551
kleine steden	327.211	101	3.240
middelgrote steden	474.036	139	3.410
grote steden	740.807	183	4.048
Nederland	2.947.202	760	3.878

Tabel 21: Werkzaamheden van verloskundigen, per afstudeerjaar vanaf 1984, per 1 januari 1990

werkzaamheden	1984		1985		1986		1987		1988		1989	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
eigen praktijk	33	55,0	43	65,1	41	65,1	41	64,1	31	43,0	15	19,5
klinisch werkzaam	8	13,3	6	9,1	6	9,5	5	7,8	10	13,9	5	6,5
vaste (waarne(e)m(st)er	1	1,7	4	6,1	1	1,6	6	9,4	8	11,1	17	22,1
waarne(e)m(st)er	5	8,3	-	-	3	4,8	1	1,6	9	12,5	16	20,7
nog niet werkzaam als verloskundige	2	3,3	1	1,5	5	7,9	4	6,2	4	5,6	10	13,0
niet meer werkzaam als verloskundige	11	18,4	12	18,2	7	11,1	7	10,9	10	13,9	14	18,2
totaal	60	100,0	66	100,0	63	100,0	64	100,0	72	100,0	77	100,0

Tabel 22: werkzaamheden van verloskundigen, per afstudeerjaar vanaf 1984, naar plaats van opleiding en jaar van afstuderen, per 1 januari 1990

werkzaamheden	plaats van opleiding																								
	Amsterdam						Rotterdam																		
	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1984	1985	1986	1987	1988	1989													
abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %													
eigen praktijk	10	58,8	15	65,2	14	77,7	11	78,7	10	47,6	5	27,8	12	85,8	10	66,7	15	88,2	9	64,3	8	33,4	4	16,7	
klinisch werkzaam	1	5,9	2	8,7	-	-	1	7,1	3	14,3	-	-	1	7,1	-	-	-	-	-	-	2	8,3	2	8,3	
vaste waarne(e)m(st)er	-	-	1	4,4	1	5,6	-	-	3	14,3	5	27,8	-	-	1	6,6	-	-	3	21,4	3	12,5	6	25,0	
waarne(e)m(st)er	1	5,9	-	-	2	11,1	1	7,1	2	9,5	3	16,7	1	7,1	-	-	-	-	-	-	-	5	20,8	5	20,8
nog niet werkzaam	1	5,9	-	-	-	-	-	-	-	-	2	11,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4,2	-	-
niet meer werkzaam	4	23,5	5	21,7	1	5,6	1	7,1	3	14,3	3	16,7	-	-	4	26,7	2	11,8	2	14,3	5	20,8	7	29,2	
Totaal	17	100,0	23	100,0	18	100,0	14	100,0	21	100,0	18	100,0	14	100,0	15	100,0	17	100,0	14	100,0	24	100,0	24	100,0	
werkzaamheden													plaats van opleiding												
													buitenland*												
Heerlen													buitenland*												
													buitenland*												
													buitenland*												
1984	1985	1986	1987	1988	1989	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1984	1985	1986	1987	1988	1989								
abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %								
10	37,1	16	69,6	11	73,3	17	85,0	9	52,9	5	21,8	1	50,0	2	40,0	1	7,7	4	25,0	4	40,0	1	16,7		
6	22,2	4	17,4	3	20,0	2	10,0	4	23,5	1	4,3	-	-	-	3	23,1	2	12,5	1	10,0	2	8,3	2	8,3	
1	3,7	2	8,7	-	-	1	5,0	1	5,9	5	21,8	-	-	-	-	-	-	2	12,5	1	10,0	1	25,0		
3	11,1	-	-	1	6,7	-	-	2	11,8	8	34,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20,8		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4,3	1	50,0	1	20,0	5	38,4	4	25,0	3	30,0	7	-	
7	25,9	1	4,3	-	-	-	-	1	5,9	3	13,0	-	-	2	40,0	4	30,8	4	25,0	1	10,0	1	29,2		
Totaal	27	100,0	23	100,0	15	100,0	20	100,0	17	100,0	23	100,0	2	100,0	5	100,0	13	100,0	16	100,0	10	100,0	12	100,0	

Tabel 23: Verloskundigen al dan niet op zoek naar een (andere) functie als verloskundige, naar jaar van afstuderen, per 1 januari 1990

jaar van afstuderen	op zoek*		niet op zoek		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
1984	1	1,7	59	98,3	60	100,0
1985	6	9,1	60	90,9	66	100,0
1986	2	3,2	61	96,8	63	100,0
1987	6	9,4	58	90,6	64	100,0
1988	20	27,8	52	72,2	72	100,0
1989	38	49,4	39	50,6	77	100,0
totaal	73	18,2	329	81,8	402	100,0

* Inclusief 25 personen die op de peildatum reeds verzekerd waren van een toekomstige (andere) functie als verloskundige en exclusief vier verloskundigen die de vraag niet beantwoord hebben.

Tabel 24: aantal verloskundigen op zoek naar een (andere) functie als verloskundige, naar jaar van afstuderen en werkzaam per 1 januari 1990

werkzaamheden	1984/1986		1987		1988		1989									
	op zoek	niet op zoek	op zoek	niet op zoek	op zoek	niet op zoek	op zoek	niet op zoek								
	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %	abs %								
eigen praktijk	-	-	117	100,0	-	-	41	100,0	-	-	31	100,0	1	6,7	14	93,3
klinisch werkzaam	-	-	20	100,0	-	-	5	100,0	2	20,0	8	80,0	3	60,0	2	40,0
vaste waarne(e)m(st)er	2	33,3	4	66,7	2	33,3	4	66,7	5	62,5	3	37,5	9	52,9	8	47,1
waarne(e)m(st)er	-	-	8	100,0	1	100,0	-	-	7	77,8	2	22,2	12	75,0	4	25,0
nog niet werkzaam	1	12,5	7	87,5	-	-	4	100,0	-	-	4	100,0	3	30,0	7	70,0
niet meer werkzaam	7	23,3	23	76,7	2	28,6	5	71,4	6	60,0	4	40,0	10	71,4	4	28,6
totaal	10	4,8	179	95,2	5	8,1	59	91,9	20	27,8	52	72,2	38	49,4	39	50,6

Tabel 25: Gewenste functie van verloskundigen, afgestudeerd vanaf 1984, die op 1 januari 1989 op zoek zijn naar een (andere) functie als verloskundige, naar werkzaamheden per 1 januari 1990

werkzaamheden	gewenste functie					
	eigen praktijk	klinisch werkzaam	vaste waarnem(e)mer	waarneming	overig	onverschillig
eigen praktijk	-	-	-	-	-	-
klinisch werkzaam	1	2	-	1	-	1
vaste waarnem(e)mer	15	2	1	-	-	-
waarneming	11	4	-	2	3	-
nog niet werkzaam	1	1	1	4	-	2
niet meer werkzaam	19	2	1	3	-	-
totaal	47	11	3	10	3	3

Tabel 26: Voorkeuren ten aanzien van de praktijkvorm van de vanaf 1984 afgestudeerden, die per 1 januari 1990 op zoek zijn naar een eigen praktijk

gewenste praktijk- uitoefening	afgestudeerd in					
	1984-1988		1989		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
solopraktijk	2	8,7	1	4,2	3	6,4
associatie	20	87,0	22	91,6	42	89,4
gezondheidscentrum	-	-	1	4,2	1	2,1
geen voorkeur	1	4,3	-	-	1	2,1
totaal	23	100,0	24	100,0	47	100,0

Tabel 27: Wijze van zoeken van verloskundigen, afgestudeerd vanaf 1984, per 1 januari 1990 op zoek naar een (andere) functie als verloskundige (N=48)^{1,2}

	abs	%
via het reageren op advertenties	31	36,0
via vrienden en kennissen	18	20,9
via het rechtstreeks benaderen van gevestigde verloskundigen	17	19,8
via het plaatsen van advertenties	5	5,8
via familie	1	1,1
via het rechtstreeks benaderen van een ziekenhuis	4	4,7
via uitzendorganisaties	2	2,3
via collega's	4	4,7
anders	4	4,7

1. Exclusief 25 personen die op de peildatum reeds verzekerd waren van een toekomstige functie als verloskundige en vier personen die de vraag niet beantwoord hebben.

2. Er konden meerdere antwoorden tegelijk ingevuld worden.

